

HYVINVOINTIRAPORTTI 2023

Kemijärven kaupunki

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN VUOSI 2023

1 INDIKAATTORIEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINNIN TILA

2 HYVINVOINNIN TILA VÄESTÖRYHMITÄIN

2.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet

2.2 Työikäiset

2.3 Ikääntyneet

3 TURVALLISUUS

4 HYVINVOINTISUUNNITELMAN PAINOPISTEIDEN, TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

5 Suunnitelman laatijat

6 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

LIITE: Indikaattoritaulukko

JOHDANTO

Kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden etenemisestä on raportoitava myös vuosittain perustuen lakiin Sosiaali- ja terveydenhuollonjärjestämisestä (612/2021 6).

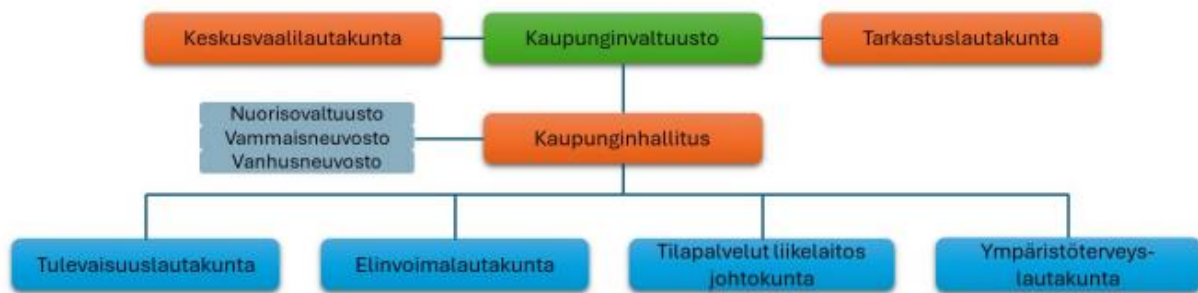
Kemijärvellä on voimassa laaja hyvinvointikertomus 2021-2025, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 20.06.2022 (60). Toimintaympäristön muuttuessa oleellisesti sote-uudistuksen myötä, valmisteltiin vuoden 2023 lopussa hyvinvointi- ja toimepidesuunnitelma vuosille 2024-2025.

Tässä asiakirjassa tarkastellaan Kemijärven asukkaiden hyvinvoinnin tilaa vuonna 2023. Arviointi pohjautuu pääosin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Sotkanet.fi-tietokannasta saataviin tunnuslukuihin, jotka olivat saatavilla raportin laadinnan yhteydessä.

Tarkastelunäkökulma kohdistuu hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ohella HYTE-kertoimeen sekä osin myös talouteen ja elinvoimaan. Tietoja tarkastellaan ja toimenpiteitä kuvataan sekä toimialueittain että väestöryhmittäin; lapset, nuoret ja lapsiperheet, työikäiset sekä ikäihmiset. Lisäksi arvioidaan hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 tavoitteiden toteutumista.

HYVINVOINNIN, TERVEYDEN JA TURVALLISUUDEN VUOSI 2023

Kaupungin uusi organisaatorakenne astui voimaan 1.1.2023 sotepalveluiden siirtyessä hyvinvointialueelle. Organisaatiouudistuksen myötä perustettiin uudet toimialat: Hallintopalvelut, Tulevaisuuspalvelut, Elinvoimapaalvelut, Ympäristöterveyspalvelut ja Tilapalvelut Liikelaitos.

Kuvio 1. Kemijärven kaupungin luottamushenkilöorganisaatio vuonna 2023

Vuoden 2023 alussa kaupunginjohtajan, tulevaisuusjohtajan ja elinvoimajohtajan virkoja hoidettiin sisäisin järjestelyin 31.7.2023 saakka, kunnes saatiin uudet rekrytoinnit toteutettua.

Uusi kaupunginjohtaja, tulevaisuusjohtaja ja elinvoimajohtaja aloittivat viroissaan elokuussa 2023. Uusi kaupunginjohtaja purki sopimuksen koeajalla ja loppuvuoden kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan sijaisjärjestelyt hoidettiin samoin kuin alkuvuodesta.

Vuoden 2023 alusta käynnistyi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyön uudelleen organisointi, sillä hyvinvointialue-uudistuksen myötä kunnille jäi edelleen keskeinen rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttamisesta yhdessä hyvinvointialueiden sekä muiden toimijoiden kanssa ja se on kunnan tärkeimpiä tehtäviä.

Kuntien vastuulle jäi myös ehkäisevä päihdetyö, jota tulee toteuttaa eri hallinnonaloilla varhaiskasvatuksesta kouluihin ja oppilaitoksiin sekä nuorisotyöhön ja muihin vapaa-ajan ympäristöihin, työllisyys- ja kotouttamispalveluita tai yhdyskuntasuunnittelua unohtamatta.

Koordinointivastuu hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyöstä siirtyi organisaatiouudistuksen yhteydessä hallintopalveluille. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen osa-aikainen koordinaattori aloitti vuoden 2023 alussa ja syksyllä aloitti toimintansa myös kaupungin poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä, joka kokoontui säännöllisesti kuukausittain.

Toimintaympäristön muuttuessa oleellisesti laadittiin uusi hyvinvointisuunnitelma vuosille 2024-2025. Ehkäisevän päihdetyön toimielimeksi nimettiin kaupunginhallitus (KH 09.10.2023 340). Ehkäisevä päihdetyö sisällytettiin osaksi päivitettyä hyvinvointisuunnitelmaa ja yhdyshenkilönä toimii hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden koordinaattori.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhteistyö käynnistyi Lapin hyvinvointialueen kanssa syksyllä. Elokuussa käynnistyi kuukausittaiset yhteistyöpalaverit Lapin hyvinvointialueen ja alueen kuntien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen yhdyshenkilöiden kesken. Tapaamisissa käsiteltiin asiantuntija-alustusten pohjalta alueellista, kuntatason, järjestöjen ja muiden sidosryhmien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen liittyviä aiheita. Lisäksi hyvinvointialue järjesti Itäisen alueen kunnille erikseen hytetu-tapaamisia, joissa käsiteltiin yhteisiä ajankohtaisia asioita. Joulukuussa toteutettiin Lapin hyvinvointialueen ensimmäiset lakisääteiset HYTETU-neuvottelut kuntien ja hyvinvointialueella hytetu-edistämistyötä tekevien toimijoiden kesken.

Myös kotoutumispalvelut organisoitiin vuoden 2023 alussa hallintopalvelujen toimialueelle. Ennen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta, Kemijärvellä kotoutumispalvelujen järjestäminen kuului sotepalveluille. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kunnille jäi edelleen vastuu kotoutumisen edistämisestä. Kotoutuslain 30 :n mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille ja että ne järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kemijärvi teki sopimuksen Ely-keskuksen kanssa kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Kemijärvi sitoutui varaamaan kuntaan osoitettaville henkilöille vuosittain 20 kuntapaikkaa. Kemijärven kaupungin kuntapaikat on tarkoitettu ensisijaisesti Kemijärven vastaanottokeskuksen asiakkuudessa olleille haavoittuvassa asemassa oleville tilapäistä suojelua saaville henkilöille, joiden kotikunta-oikeus on täytynyt. Alkuvuodesta 2023 myös kaupungin kotouttamisohjelma vuosille 2023-2025 päivitettiin. Kemijärven kaupunki järjesti eri yhteistyötahojen kanssa ukrainalaisille kevään 2023 aikana muun muassa kotikuntainfotilaisuudet sekä kaikille maahanmuuttajille avoimen rekry- ja kotouttamistilaisuuden.

Toukokuussa 2023 ensimmäiset tilapäisellä oleskeluluvalla olevat ukrainalaiset siirtyivät vastaanottokeskuksesta kuntalaisiksi kotikunta-oikeuden täytyttyä.

Elinvoimapalveluiden vastuulle kuuluu muun muassa terveellisen, turvallisen ja liikkumista edistävän ympäristön luominen kuntalaisille sekä elinvoiman edistäminen. Ihmisille hyvä arkiympäristö kannustaa fyysiseen aktiivisuuteen ja antaa yhdenvertaiset mahdollisuudet liikkumiseen ja lähiluonnosta sekä kulttuuriympäristöstä nauttimiseen. Huomionarvoista kunnan ympäristösuunnittelussa on, että tietyt elinympäristön rakenteelliset piirteet edistävät aktiivista arkiliikkumista, vaikka asukas ei olisikaan kiinnostunut aktiivisesta elämäntavasta tai terveydestä huolehtimisesta (Laatikainen et al, 2018).

Liikuntapaikkojen (liikuntahalli, jäähalli, uimahalli, urheilukenttä, frisbeegolf-rata, kuntoportaat, liikuntapuistot) ja erilaisten talvi- ja kesäreittien (hiihtoladut,

kävelyreitit), uimarantojen ylläpito mahdollisti kuntalaisille erilaisten liikuntalajien harrastamisen.

Liikennepuiston kunnostustyöt aloitettiin vuoden 2023 puolella. Vuonna 2023 valmistui skeittiparkki, jonka rakentamisen aloitteentekijöinä olivat kaupungin nuoret. Lisäksi toteutettiin Pihkakujan rakennusurakka Pyhällä ja aloitettiin Suomen alueen talvipyöräreitin toteutus sekä frisbee-radan kunnostus. Suunnittelutyö Kirkkokadun ja Aponkadun saneeraamiseksi käynnistettiin.

Työllisyyden kuntakokeilussa ryhdyttiin vuoden 2023 valmistautumaan TE-palvelut 2024 uudistukseen. Uudistuksen myötä julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Uudistuksen myötä työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla.

Kaupunki käynnisti vuoden 2023 aikana kaupunkistrategian valmistelun vuosille 2025-2030.

Kemijärven vuoden 2023 talousarvioon sisällytetään ensimmäistä kertaa osallistuvan budjetoinnin osio. Ideoita osallistuvan budjetoinnin määrärahan, 20 000 euron käytöstä, sai jättää syyskuun loppuun saakka ja saatuja ideoita sai äänestää lokakuun ajan. Ideoita äänestyksessä oli mukana 25. Eniten ääniä sai idea Pöyliöjärven ympäri kulkevan pyöräily- ja kävelyreitit toteuttamisesta reittimerkintöineen, opasteineen ja karttaesitteineen. Idea sai yhteensä 15,2 % äänistä. Reitit suunnittelu on käynnistetty ja toteutus alkaa vuoden 2024 aikana.

Kuntien lakisäätteisiä vaikuttamistoimielimiä ovat vanhusneuvostot, vammaisneuvostot ja nuorisovaltuustot. Vaikuttamistoimielimillä voidaan vahvistaa kuntalaisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia kunnan toiminnassa. Vanhus- ja vammaisneuvostot sekä

nuorisovaltuusto kokoontuivat säännöllisesti vuoden 2023 aikana. Hyvinvointialueen edellä mainituista vaikuttamistoimielimistä saatiin terveiset kunnan nimettyjen edustajien kautta aina paikallisten kokousten yhteydessä.

Vammaisneuvoston aloitteen myötä nimettiin myös kaupungin vammaisneuvostoon läsnä- ja puheoikeudelliset edustajat kaupunginhallituksesta, elinvoima- ja tulevaisuuslautakunnasta. Vastaava käytäntö on ollut jo aiemmin vanhusneuvostossa. Nuorisovaltuuston jäsen on perinteisesti voinut osallistua tulevaisuuslautakunnan kokouksiin.

Vanhusneuvosto vieraili keväällä 2023 Joutsijärven kylätalolla. Vierailulla kyläläiset esittivät tarpeen sydäniskurista. Esityksen pohjalta käynnistettiin sydäiskurihanke kyliin ja hankkeeseen lähti mukaan 11 kylää. Hankerahoitusta haettiin marraskuussa Leader Pohjoisin Lappi kautta. Leader Pohjoisin Lapin hallitus puolsi hankerahoituksen myöntämistä. Lopullisen tukipäätöksen tekee ELY-keskus ja päätöksen odottaminen siirtyi seuraavalle vuodelle.

Kemijärven kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut järjesti vuoden 2023 aikana monipuolista palvelutarjontaa huomioiden koko väestön tarpeet. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla laadukkaita harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen sekä musiikki-, kansalaisopiston avulla. Vuoden 2023 aikana käynnistyi/oli käynnissä/päättyi 12 erilaisia hanketta.

Järjestötyö on myös yksi kuntalaisten osallisuuden mahdollistava toimintamuoto. Tulevaisuuslautakunta vahvisti Kemijärven järjestöjen ja kaupungin välisen yhteistyösopimus lokakuussa 2023 (TL 03.10.2023 98). Kolmannen sektorin toimintaa kaupunki tukee erilaisin avustuksin, maksuttomin tilaratkaisuin (Kiehispirtti) ja yhteisellä kehittämistyöllä. Kaupungin tarjoamia taloudellisia tukimuotoja ovat muun muassa kyläseurojen toiminta- ja kohdeavustus, tapahtuma-avustukset, nuorisopalveluiden kohdeavustukset, kulttuuri- ja liikunta-avustukset.

Lisäksi kaupunginvaltuuston perustamasta 150-vuotisjuhlarahastosta myönnetään kaupunginhallituksen päättämällä tavalla stipendejä kemijärveläisille opiskelijoille ja hyvinvointityötä tekeville tahoille, tuetaan kemijärveläisten vähävaraisten lasten ja nuorten harrastustoimintaa sekä sivistys- ja kulttuurityötä kaupungissa tekeviä tahoja, kuten yhdistyksiä ja harrasteryhmiä.

TEAvisari tulosten mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö Kemijärvellä toteutuu kulttuuripalveluiden alueella paremmin kuin koko maassa keskimäärin.

Kulttuurikeskuksessa oli kävijöitä vuoden 2023 aikana yhteensä noin 19 500. Kulttuuripalvelut järjesti erilaisia tapahtumia/oli mukana järjestämässä, mm. Perheiden päivä -tapahtuma, Kemijärvi 50 v. juhla viikko, jossa oli 2050 kävijää. Perheen pienimmille toteutettiin Leikitään Pikku Kakkosta -tapahtuma, jossa oli huimat 3000 kävijää. Konserteissa ja muissa tapahtumissa kävijöitä 1780. Kulttuuripalvelut oli myös mukana järjestämässä ja toteuttamassa vanhusten viikon tapahtumaa.

Vapaan sivistystyön koulutuksissa saavutettavan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen helpottamiseksi tehty lakimuutos on mahdollistanut elokuun 2021 alusta

sen, että myös kansalaisopistot voivat halutessaan järjestää osaamisperusteisesti toteutettuja kursseja, joiden suoritustiedot voidaan viedä opiskelijoiden muiden koulutustietojen tapaan osaksi kansallista, eri koulutusasteiden opintosuoritukset ja tutkintotiedot sisältävää Koski-tietovarantoa. Näin kansalaisopistoissa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin yksilön hyödynnettävissä. Kemijärven kansalaisopisto tarjosi osaamisperusteisia kursseja noin 40 kpl vuoden 2023 aikana.

Kirjaston kävijämäärä kasvoi vuonna 2023 edelliseen vuoteen verrattuna 17,5%. Aikuisille suunnattuja tilaisuuksia järjestettiin 82 kpl, joissa oli osallistujia yhteensä 1102 henkilöä. Lisäksi kirjasto järjesti alle 18-vuotiaille 31 tapahtumaa, joihin osallistujia oli yhteensä 644 henkilöä.

Kirjastokortin käyttäjistä yli 70-vuotiaita on 562 henkilöä (31%) ja kaikkiaan aktiivisia käyttäjiä on 1772. Kirjat kotiin-palvelun piirissä oli vuonna 2023 yhteensä 10 kotihoidon asiakasta.

Kirjasto on laajentanut palveluitaan tarjoamalla lainattavaksi myös erilaisia välineitä, mm. cd/dvd-soitin, levysoitin, videotykki, palapelejä, shakkipeli sekä erilaisia liikuntavälineitä: painoja, kävelysauvoja. Esineitä lainattiin 62 kertaa vuonna 2023.

1 INDIKAATTORIEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINNIN TILA

Hyvinvointi on olennaisella tavalla kytköksissä elinvoimaan. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat myös elinvoimaisen kunnan edellytys.

Elinvoimaindikaattori

Elinvoiman muutosta kuvataan Kuntaliiton elinvoimaindikaattorilla, jonka keskiarvo on =0. Jos indikaattori saa positiivisia arvoja se on ko. kunnassa kehittynyt paremmin kuin koko maassa keskimäärin. Jos indikaattori saa negatiivisia arvoja se on ko. kunnassa kehittynyt huonommin. Elinvoimaindikaattori kuvaa kunnan aseman suhteellista muutosta.

Indikaattoriin on yhdistetty muuttujia kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista: **väestömuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos**. Ulottuvuudet vaikuttavat elinvoimaindikaattorin arvoon yhtäläisellä painolla.

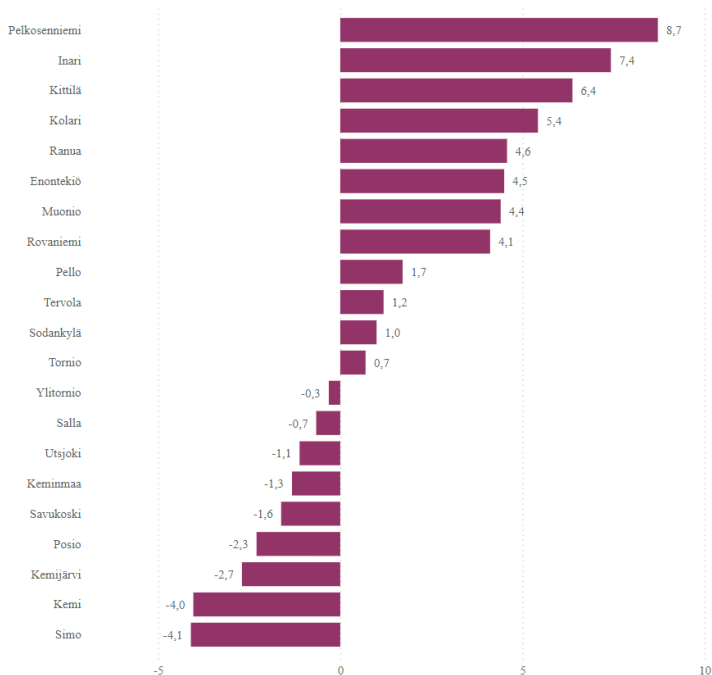
Elinvoimaindikaattori ja taustamuuttujien kuvaajat päivittyvät aina kun asianomaiseen tilastoon tulee päivitys. Elinvoimaindikaattorin tieto on siis aina viimeisen tilastotiedon mukaista.

Kuntaliiton Elinvoimaindikaattori kertoo, mihin suuntaan kunta on menossa.

Vuonna 2022 Kemijärven elinvoimaindeksi oli -2,70, mikä oli kolmanneksi heikon Lapissa. Vertailutietona mainittakoon, että parhaimillaan elinvoimaindikaattori on ollut vuonna 2015, jolloin se oli 3,30.

Elinvoimaindikaattori

Maakunta

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

Kunta

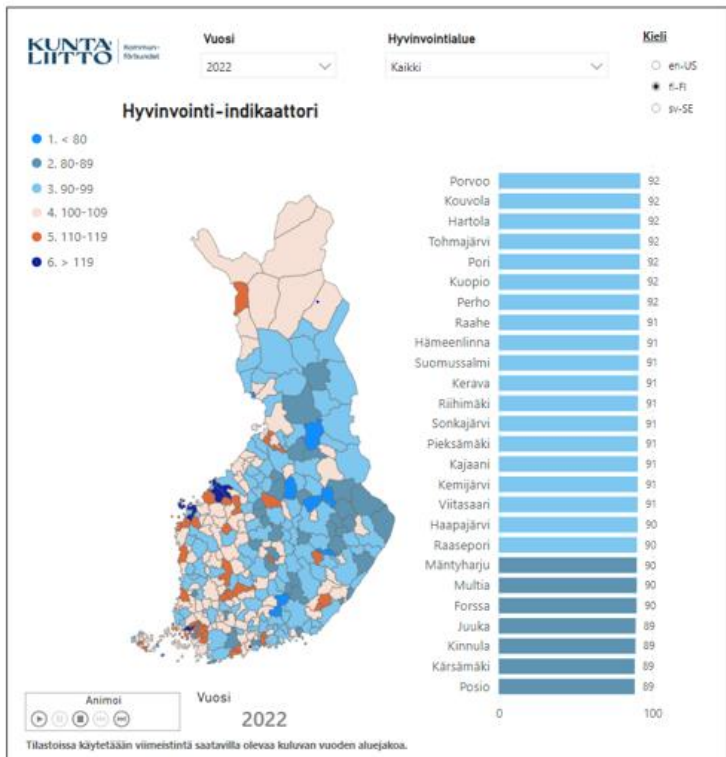
- Enontekiö
- Inari
- Kemi
- Kemijärvi
- Keminmaa
- Kittilä
- Kolari
- Muonio
- Pelkosenniemi
- Pello
- Posio
- Ranua
- Rovaniemi
- Salla
- Savukoski
- Simo
- Sodankylä
- Tervola
- Tornio
- Utsjoki
- Ylitornio

Vuosi

- 2015
- 2016
- 2017
- 2018
- 2019
- 2020
- 2021
- 2022

Hyvinvointi-indikaattori

Hyvinvointi-indikaattori on koonti-indikaattori, joka koostuu kolmesta osa-alueesta. (Erik Allardtin hyvinvoinnin osa-alueet). **Kemijärven hyvinvointi-indikaattori oli 91 vuonna 2022** (keskiarvo saa arvon 100 ja keskivertoa huonommat tulokset alle 100 ja keskivertoa paremmat tulokset suuremman arvoon kuin 100). Vuonna 2020 Kemijärven indeksi oli 85.

Having (elintaso):

- Veronalaiset tulot, /1000as
- Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvat henkilöt, %asukkaista
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Sairastavuus-indeksi, ikävakioitu
- Ahtaasti asuvat %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Loving (yhteisyyssuhteet):

- Pth:n mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta
- Esh:n avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttäneitä
- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / as
- Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista

Being (itsensä toteuttaminen):

- Äänestysaktiivisuus
- Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta
- Kirjastolainausten kokonaismäärä

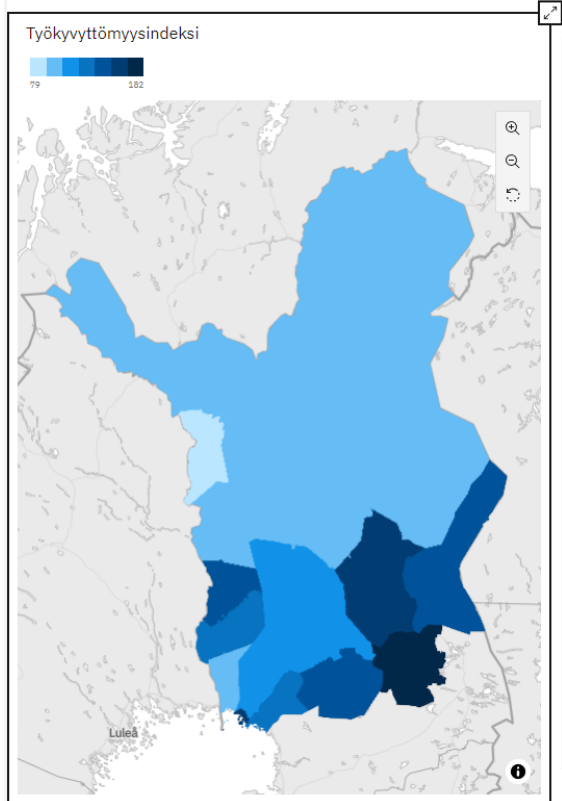
Kansallinen terveysindeksi

Kansallinen terveysindeksi yhdistää tietoja aiemmista THL:n sairastavuusindeksistä ja Kelan Terveyspuntarista sekä muista kansallisista rekistereistä. Kansallinen terveysindeksi julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 2023. Useista indikaattoreista koostuva tietokokonaisuus kuvaa Suomen alueellisia eroja sairastavuudessa ja työkyvyttömyydessä. Työkyvyttömyysindeksissä on huomioitu 16-64-vuotiaat Suomessa asuvat työkyvyttömyyden perusteella myönnettyjen etuuksien saajat ja heidän osuutensa vastaavan ikäisestä väestöstä.

Kansallisen terveysindeksin vertailuluvuissa koko maan keskiarvo on 100. Sitä suuremmat luvut kertovat yleisemmästä työkyvyttömyysetuuksien saamisesta tai sairastavuudesta kunnissa. Matalammat luvut kertovat keskimääräistä vähäisemmästä työkyvyttömyysetuuksien saamisesta tai sairastavuudesta.

Kemijärven työkyvyttömyysindeksi on 165, mikä Lapin läänin 4. korkein (Lappi 126).

Kansallinen terveysterveysindeksi - Työkyvyttömyysindeksi kunnittain hyvinvointialueella

Kunta	Työkyvyttömyysindeksi	Työkyvyttömyyseläke	Sairauspäivärahat	Ammatillinen kuntoutus
Enontekiö	104	96	126	--
Inari	109	104	127	87
Kemi	175	181	167	115
Kemijärvi	165	168	154	184
Keminmaa	120	120	130	72
Kittilä	96	99	97	--
Kolari	111	113	110	--
Muonio	79	66	112	--
Pelkosenniemi	180	210	121	--
Pello	155	171	130	--
Posio	182	187	178	--
Ranua	164	184	117	141
Rovaniemi	118	115	122	148
Salla	148	150	150	--
Savukoski	102	98	129	--
Simo	139	155	107	--
Sodankylä	113	112	127	--
Tervola	123	125	128	--
Tornio	110	112	108	73
Utsjoki	108	89	159	--
Ylitornio	136	133	148	--

Sairastavuusindeksi

Sairastavuusindeksi sisältää 10 sairausryhmää. Sen osaindeksit kuvaavat **syöpien, sepelvaltimotaudin, aivoverisuonitautien, tuki- ja liikuntaelinten sairauksien, vakavien mielenterveyden häiriöiden, tapaturmien, muistisairauksien, keuhkosairauksien, diabeteksen ja alkoholisairauksien yleisyyttä.**

Sairastavuusindeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on kyseisen sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden ja elämänlaadun sekä sote-palvelukäytön kustannusten kannalta. Mitä suuremman arvon kunta saa, sitä yleisempää on sairastavuus kunnassa

Kemijärven ikävakioitu sairastavuusindeksi oli vuonna 2022 100,9. Vertailuna mainittakoon Lapin hyvinvointialueen sairastavuusindeksi, joka on 109. Kemijärvellä suurinta sairastavuus on tuki- ja liikuntaelinsairauksien, sepelvaltimotautien ja diabeteksen osalta. Positiivista on, että aivoverisuonisairauksien osalta sairastavuus on laskussa.

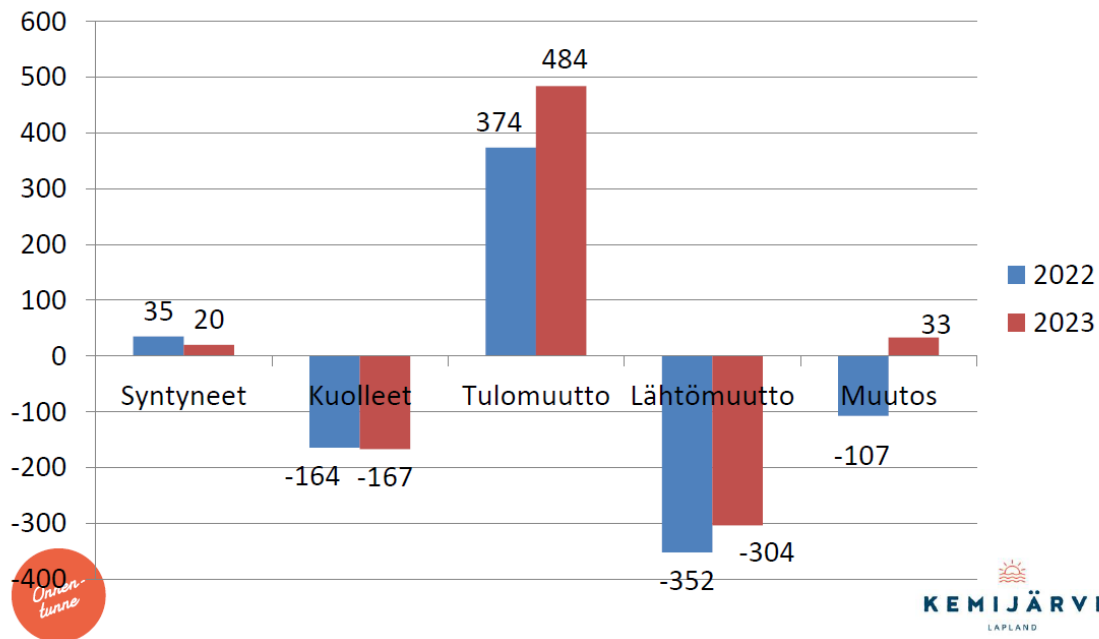
Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022
Aivoverisuonitauti-indeksi, ikävakioitu info ind. 5647	Kemijärvi	yhteensä	119,2	75,4
Alkoholisairastavuusindeksi, ikävakioitu info ind. 5659			76,4	78,9
Diabetesindeksi, ikävakioitu info ind. 5661			102,5	104,2
Keuhkosairausindeksi, ikävakioitu info ind. 5657			93,4	98,2
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu info ind. 5651			119,1	108,6
Muistisairausindeksi, ikävakioitu info ind. 5655			76,1	77,7
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu info ind. 5641			106,0	100,9
Sepelvaltimotauti-indeksi, ikävakioitu info ind. 5645			121,0	117,3
Syöpäindeksi, ikävakioitu info ind. 5643			100,5	100,9
Tapaturmaindeksi, ikävakioitu info ind. 5653			70,7	73,2
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu info ind. 5649			132,3	134,6

Väestö

Kaupungin väestö kasvoi vuoden 2023 aikana 33 henkilöllä vuoteen 2022 verrattuna. Väkiluku 31.12.2023 oli 7029. Edelliseen vuoteen verrattuna positiivista on, että tulomuutto kasvoi 110 henkilöllä ja lähtömuutto pieneni 48 henkilöllä. Sen sijaan syntyneiden määrä putosi edellisestä vuodesta 35:sta 20:een ja kuolleisuus pysyi edellisen vuoden tasolla.

Kemijärven kaupungin väestönmuutokset tammi-joulukuussa vuosina 2022 ja 2023

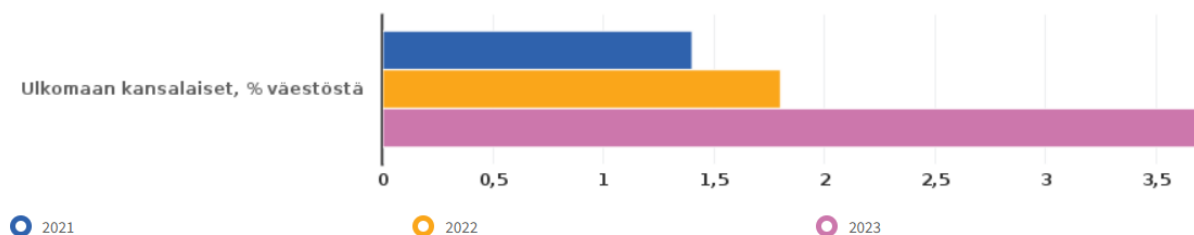
Väkiluku 31.12.2023: 7029 (TK:n ennakkotieto, 25.1.2024)

Ulkomaalaisten osuus väestöstä kasvoi vuonna 2023 noin 50 prosenttia edellisestä vuodesta, osuus väestöstä oli 3,5 prosenttia. Ensimmäisillä, SPR:n vastaanottokeskuksessa Ukrainasta sotaa paenneilla henkilöillä, täyttyi oikeus hakea kotikuntaa vuoden Suomessa asumisen jälkeen keväällä 2023. Kuntaan siirtyminen käynnistyi toukokuussa. Vuoden lopussa kuntaan siirtyneitä oli kaikkiaan 103 henkilöä.

Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

info ind. 3074 Alue: Kemijärvi Sukupuoli: Yhteensä

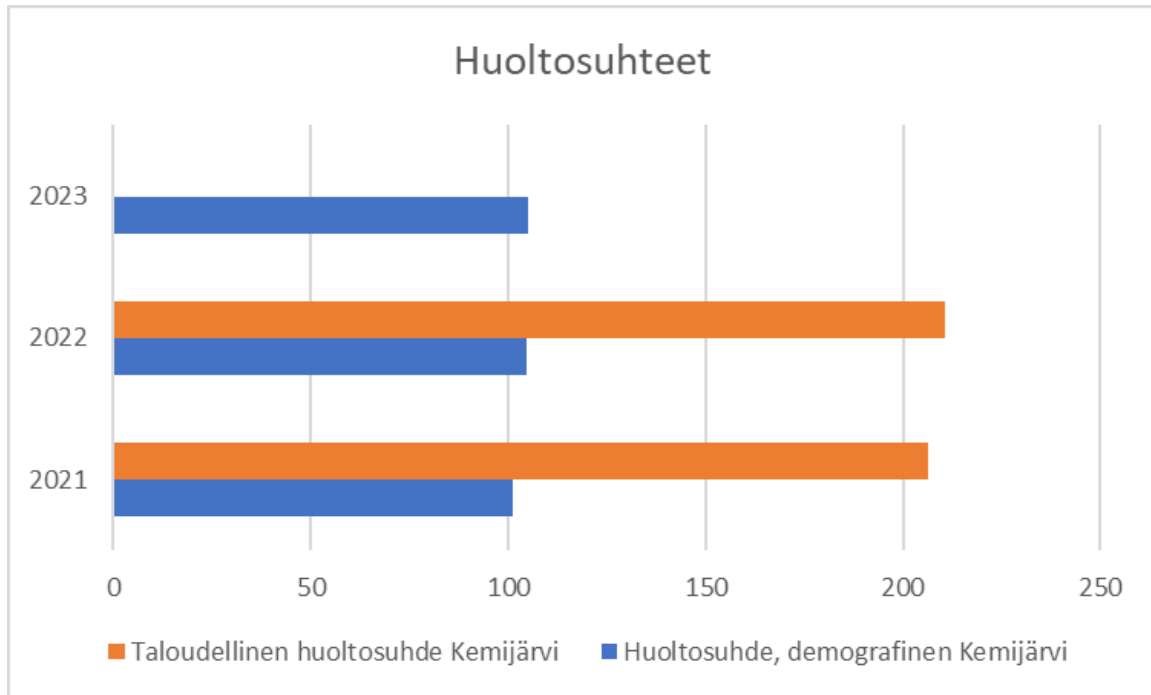
Talous

Kunnan toiminnasta aiheutuvat kulut katetaan toimintatuotoilla, verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate oli 8 586 008 euroa. Vuosikate toteutui talousarviossa arvioitua paremmin johtuen valtionosuuksista, verotuloista ja toteutuneista rahoitustuotoista sekä käyttötalousmenojen tasapainosta. Kaupungin talouden **tilikausi oli ylijäämäinen 5 961 696 euroa vuonna 2023.**

Huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden osuutta suhteessa 15-64-vuotiaaseen väestöön. Luku kertoo, montako lasta tai vanhuseläkeläistä on sataa työikäistä kohti. Mitä alhaisempi luku on, sitä parempi huoltosuhde alueella on. Kemijärvellä väestöllinen huoltosuhde on heikkenevä. Vuonna 2022 luku oli 104,7, vuonna **2023 105** (Lappi 71,1)

Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrää suhteessa työllisten määrään. Kemijärvellä taloudellinen huoltosuhde oli vuonna **2022 210,7**, kun Lapissa se oli 142,2. Vuoden 2023 tietoja ei ole saatavilla.

HYTE-indikaattorit

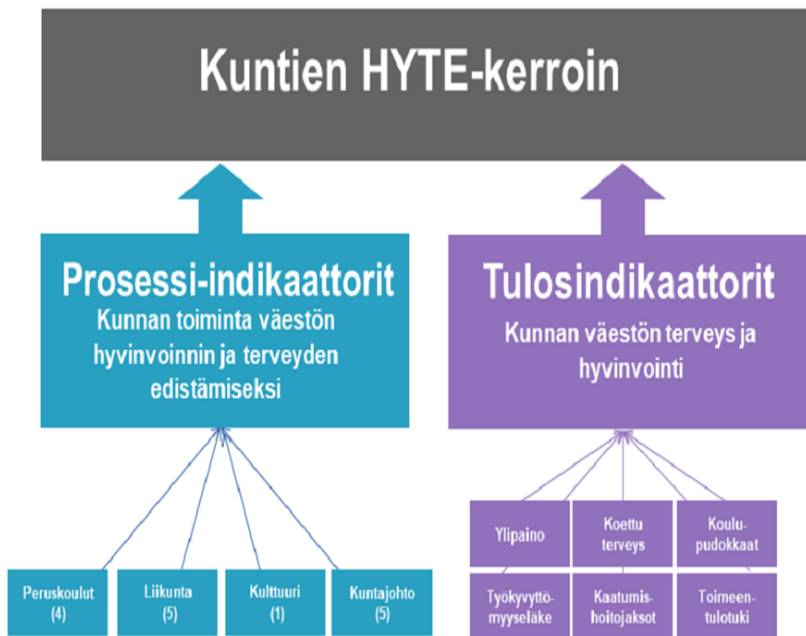
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kemijärvellä terveydenedistäminen kehittyi positiiviseen suuntaan. **Vuonna 2023 Kemijärvi sai valtionosuutta 125 200** (vuonna 2022 111 600) tehdystä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen työstä. Prosessi-indikaattorin nousu kertoo, että toimenpiteisiin on ryhdytty, mutta toimenpiteiden vaikuttavuus tulee viiveellä.

		2021	2022	2023
HYTE-kerroin euroa / asukas	Kemijärvi	14,2	15,7	18
HYTE-kerroin, 0 - 100	Kemijärvi	50	55	63
HYTE-kerroin, 1 000 euroa	Kemijärvi	102,4	111,6	125,2
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Kemijärvi	51	60	73
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Kemijärvi	50	51	54
THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024				

HYTE-kerroin on keskiarvo prosessi-indikaattoreiden pistemäärien keskiarvosta ja tulosindikaattoreiden pistemäärien keskiarvosta.

Mitä korkeampi HYTE-kerroin on, sitä suurempi valtionosuus on.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:

- toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja

- tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista, jotka kertovat, kuinka vaikuttavia tehdyt toimenpiteet ovat olleet väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta.

Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Tulosindikaattorit:

Tulosindikaattorit on valittu seuraavien periaatteiden mukaan:

- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin
- eri ikäryhmät ovat edustettuina
- jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta
- tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan.

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

Tulosindikaattorit	2021	2022	2023
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	386,7	471	433,4
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista	18,8		30,3
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	10,8	11,2	
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	1,9	1,4	1,4
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	13,4	13	12,7
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista	22,7		14,8

THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024

Tulosindikaattoreissa positiivista kehitystä on tapahtunut kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksien ja 8. ja 9. luokkalaisten ylipainon kehittymisen osalta.

Huolta herättää yläasteikäisten nuorten oma kokemus terveydentilastaan kouluterveyskyselyn vastausten perusteella.

Prosessi-indikaattorit:

Prosessi-indikaattorit kuvaavat toimintaa ja mittaavat nykytilannetta vastaten kysymykseen minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on?

Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja niiden tiedonlähteenä toimivat kuntien terveydenedistämisasiivisuutta vuosittain seuraavat TEA-viisarikyselyt.

Prosessi-indikaattorit liittyvät seuraaviin osa-alueisiin: kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria), liikunta (5 yksittäistä indikaattoria), peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria) ja kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori).

Prosessi-indikaattorit on kerätty THL:n TEA-tiedonkeruiden yhteydessä suoraan kunnista.

Prosessi-indikaattorit 2021-2023	2021	2022	2023
Kuntajohto			
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	0	0	0
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	0	0	100
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	0	0	100
Perusopetus			
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	0	0	
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	100	100	
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	100	100	
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	0	0	
Liikunta			
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100	100	
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	0	100	
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	0	
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	0	100	
Kulttuuri			
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	100	100	100

THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024

Huomioitavaa on, että HYTE-kerroin päivittyy vuosittain, mutta kaikki indikaattorit eivät. Sekä TEAviisarin että kouluterveyskyselyn tiedot päivittyvät kahden vuoden välein eli sama arvo on mukana kahden peräkkäisen vuoden laskennassa.

Osassa prosessi-indikaattoreita on vuosien 2021-2023 aikana toistuvasti 0-tulos. Tämä tarkoittaa, että joko indikaattorin mukainen toiminta ei toteudu kunnassa tai ettei kysymykseen ole vastattu.

Esimerkiksi indikaattori "Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailu suositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä" toteutuu Kemijärvellä, mutta kysymykseen ei todennäköisesti ole vastausta kyselyssä annettu, ja indikaattorin arvo on tällöin nolla. Sama tilanne on myös indikaattorien "Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa" ja indikaattorin "Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa" osalta. Oppilaiden poissaoloja seurataan aktiivisesti oppilas- ja luokkatasolla.

Indikaattorin "Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen" ei ole toteutunut ja sen vuoksi arvo on nolla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 :n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa. Tällä perusteella tarkastuslautakunnan tulisi kuitenkin jatkossa ottaa kantaa myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilaan ja kunnan asettamien tavoitteiden toteutumiseen kunnassa.

TEAvisari

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kahden vuoden välein tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruilla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä.

Tiedot kuvaavat terveydenedistämisaktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

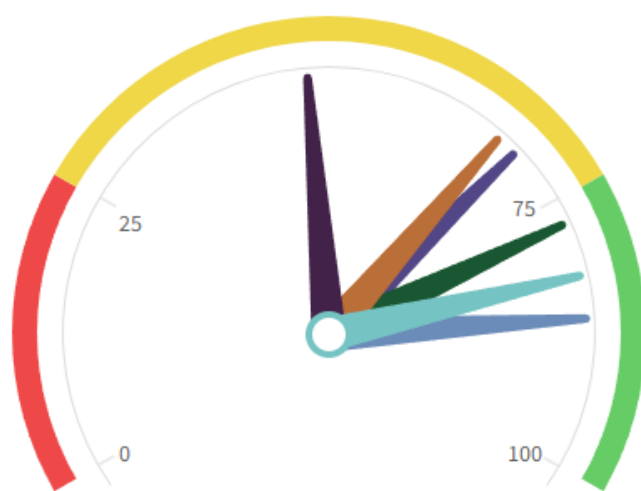
TEAvisarin tiedonkeruut toistuvat säännöllisen syklin mukaan. Vuonna 2023 keväällä tietoja kerättiin kuntajohdon ja kulttuurin alalta ja tiedot päivitettiin syksyllä 2023.

Peruskoulujen tiedonkeruu toteutettiin syksyllä 2023 ja tiedot päivitettiin keväällä 2024.

Liikunnan, lukion ja ammatillisen perustutkintokoulutuksen viimeisemmät tiedot ovat vuodelta 2022 ja näiden osa-alueiden tiedonkeruu toteutetaan jälleen vuonna 2024.

Kaikki sektorit 2023

Kaikki sektorit : Kemijärvi 2023

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 14.05.2024

Huono tulos Parannettavaa Hyvä tulos

Pisteet	Kemijärvi	Koko maa
Kaikki sektorit	68	70
Kuntajohto	86	83
Perusopetus	67	64
Lukiokoulutus	48	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	69	72
Perusterveydenhuolto	77	70
Kulttuuri	82	71

Vuosivertailu_Kemijärvi_ 2017-2023

Pisteet	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kaikki sektorit	68	57	47	45	53	56	52
Kuntajohto	86	..	44	..	47	..	57
Perusopetus	67	..	48	..	52	..	55
Lukiokoulutus	..	48	..	..	..	59	..
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	..
Liikunta	..	69	..	47	..	52	..
Perusterveydenhuolto	..	77	..	33	..	36	..
Kulttuuri	82	..	70	..	54	..	..

TEAviisarin vuosittainen vertailu paljastaa, että terveyden edistämisen työ on kehittynyt myönteisesti viimeisen seitsemän vuoden aikana.

Tämä viittaa siihen, että kaupunki on toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä hyvinvoinnin lisäämiseksi ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen kohdistettu panostus on ollut merkittävää.

Kaikilla sektoreilla, lukuunottamatta liikuntaa, heikoimmat pisteet tulevat osallisuudesta, joka kuvaa kuntalaisten mahdollisuutta osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin. Tulevaisuudessa osallisuuden kehittäminen on selkeä painopiste, johon tulee yhdessä ja jokaisella hallinnonalalla erikseen kehittää uusia innovatiivisia toimintatapoja.

2 HYVINVOINNIN TILA VÄESTÖRYHMITÄIN

2.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Kemijärvellä oli vuonna 2023 lapsiperheitä kaikkiaan 448 lapsiperhettä, mikä on 26,6 prosenttia kaikista perheistä. Määrä on hieman noussut edellisestä vuodesta johtuen ensisijaisesti ukrainalaisten perheiden siirtymisestä vastaanottokeskuksesta kuntaan vuoden 2023 aikana. Vuonna 2021 lapsiperheitä oli kuitenkin 453, vaikka osuus näyttää pienemmältä prosentteina.

Yhden vanhemman perheiden määrä on kasvussa.

Toimeentulotukea niin lyhyt- kuin pitkäaikaisesti saavien perheiden määrä on pysynyt samalla tasolla lukumääräisesti vuodesta toiseen.

Kasvatus- ja perheneuvolan asiakkuudet ovat olleet laskusuunnassa, minkä trendin toivoisi jatkuvan tulevaisuudessakin.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista info ind. 190	Kemijärvi	yhteensä	24,6	25,8	26,6
Kasvatus- ja perheneuvoloiden asiakkaat vuoden aikana info ind. 1919			0	256	209
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta info ind. 1243			0	313	245
Lapsiperheet, % perheistä info ind. 179			23,1	23,0	23,7
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä info ind. 5097			1,3	1,6	1,6
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä info ind. 423			7,7	7,9	8,6
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä info ind. 74			23,4	26,1	27,7

Syrjäytymisriskissä olevien nuorten osuus (NEET-nuori) Kemijärvellä 21,3 prosenttia, mikä on huomattavasti suurempi kuin Lapissa ja koko maassa. NEET-nuorilla tarkoitetaan nuoria, jotka eivät ole työssä tai koulutuksessa eivätkä opiskele tai suorita siviili- tai asepalvelusta (NEET Not in Education, Employment or Training).

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä info ind. 5387	Koko maa	yhteensä	15,4	14,7
	Lappi		16,1	15,5
	Kemijärvi		20,1	21,3

Huomioitavaa on, että työn ja koulutuksen ulkopuolella oleminen voi olla vapaaehtoista, osa normaalia nuoruutta. Se voi olla ajanjakso, jolloin esimerkiksi valmistaudutaan pääsykokeisiin, odotetaan työn alkamista tai vietetään välivuotta ennen opiskelujen alkamista. Pitkittyessään NEET-vaihe voi vaikeuttaa opiskeluihin ja työhön pääsemistä ja altistaa syrjäytymiselle.

Kemijärvellä etsivä nuorisotyö tarjoaa kaikille 13- alle 29-vuotiaille nuorille mahdollisuuden henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tukeen. Etsivä nuorisotyön auttaa tuen tarpeessa olevaa nuorta ja auttaa hänet sellaisten palveluiden ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen

kasvua ja itsenäistymistä ja pääsyä koulutukseen sekä työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä toteutettiin yksilöohjauksena, ryhmätoimintana, jalkautumalla nuorison pariin, tekemällä verkostoyhteistyötä sekä verkossa tapahtuvan vaikuttamisena (sosiaalinen media).

Kemijärven etsivässä työssä asiakkuuksia 2023 oli 56 nuorta. Valtiontalouden tarkastusvirasto on laskenut, että yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle noin 1,2 miljoonaa euroa (40 v). Meno syntyy erilaisista palvelukustannuksista, tuista ja saamatta jääneistä verotuloista.

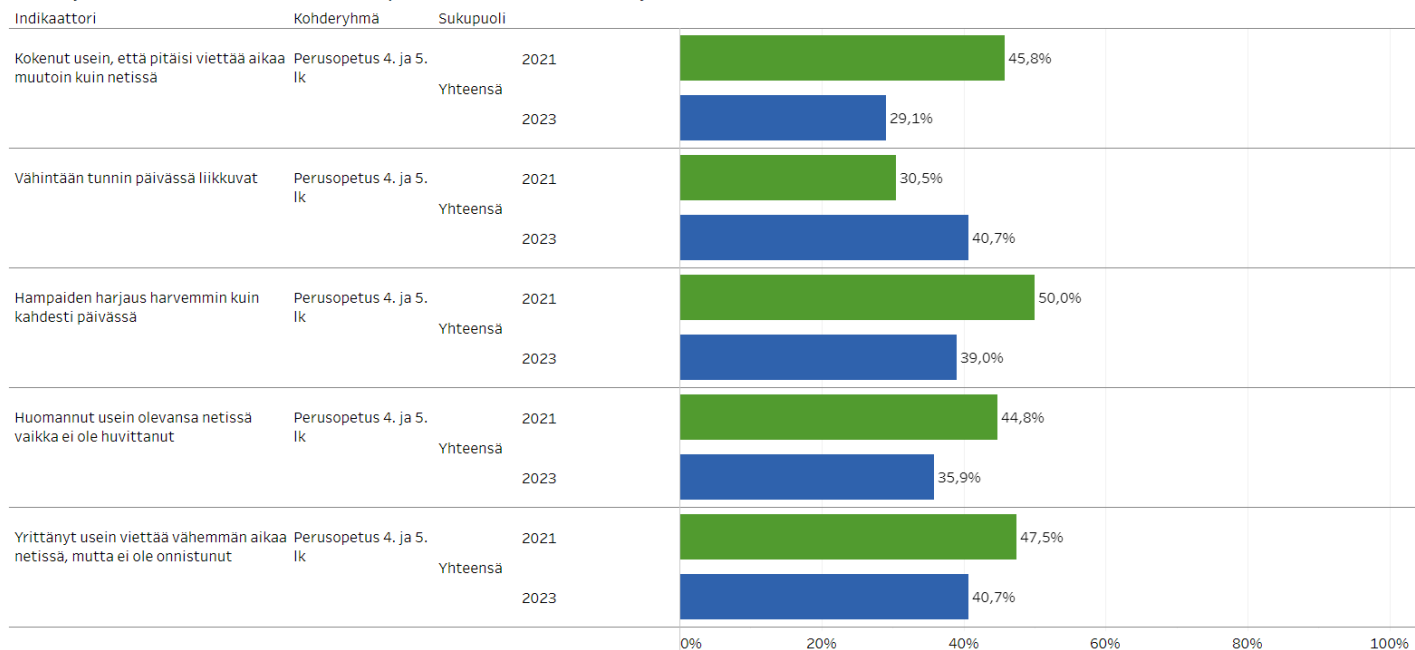
Etsivän nuorisotyön järjestämä matalan kynnyksen kohtaamispaikka Cafe Cappuccino 16-alle 29 vuotiaalle nuorille ja nuorille perheille kokoontui nuorisotila kämpällä maanantaisin klo 1519 kouluvuoden aikana. Kävijöitä kahvilassa vuonna 2023 oli noin 150.

Kouluterveyskyselyn tulokset antavat monipuolista ja luotettavaa seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista.

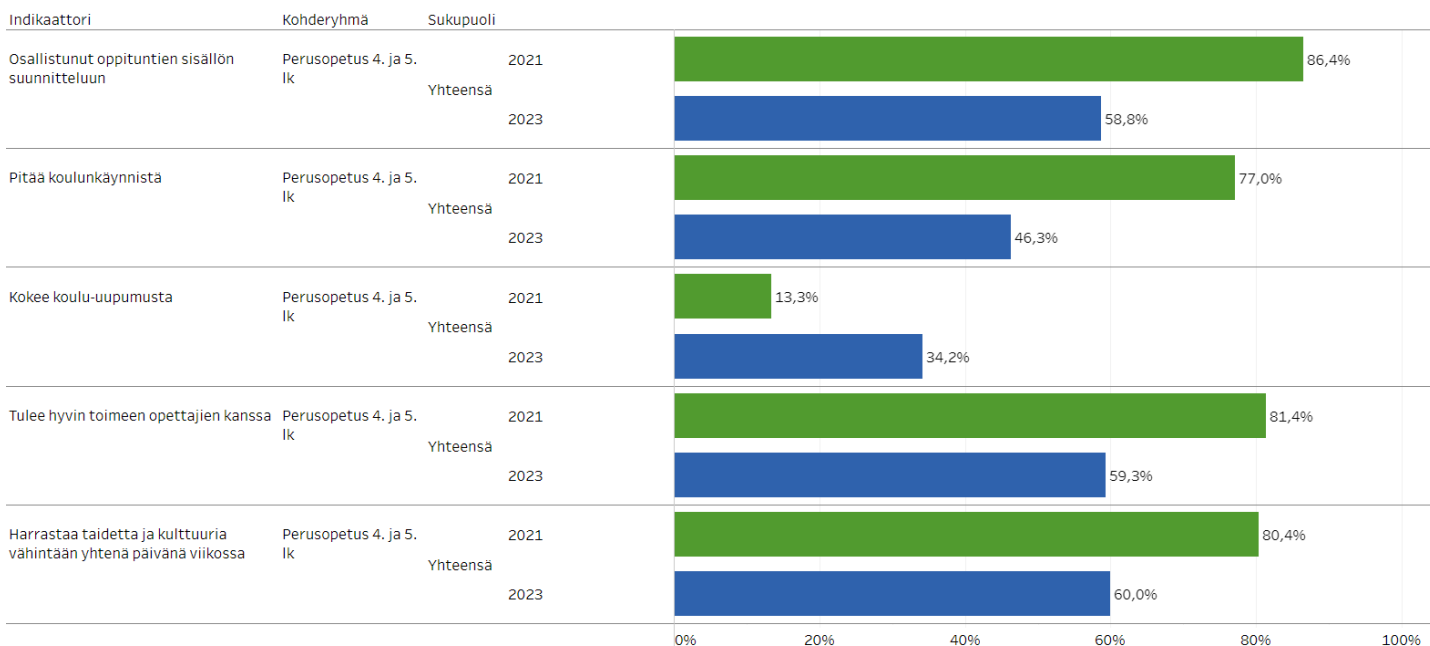
Viimeisin kysely on toteutettu keväällä 2023.

4. ja 5. luokan oppilaat

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Kemijärvi

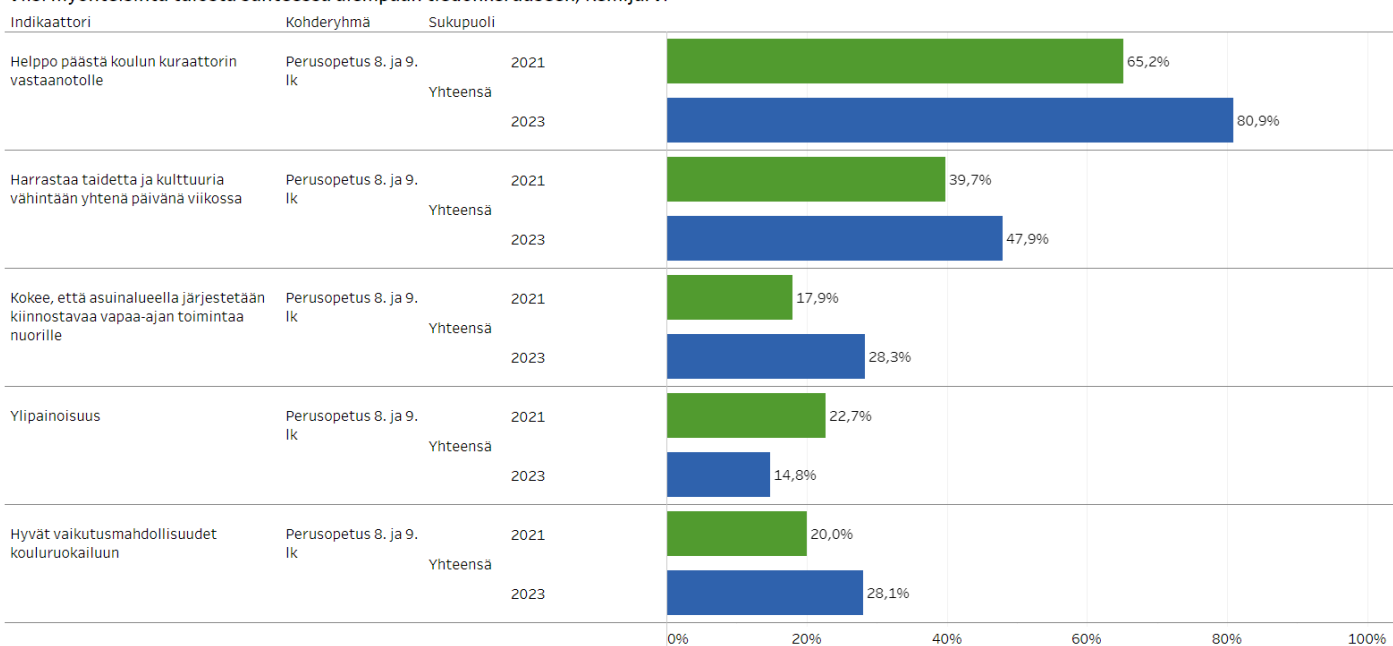

Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Kemijärvi

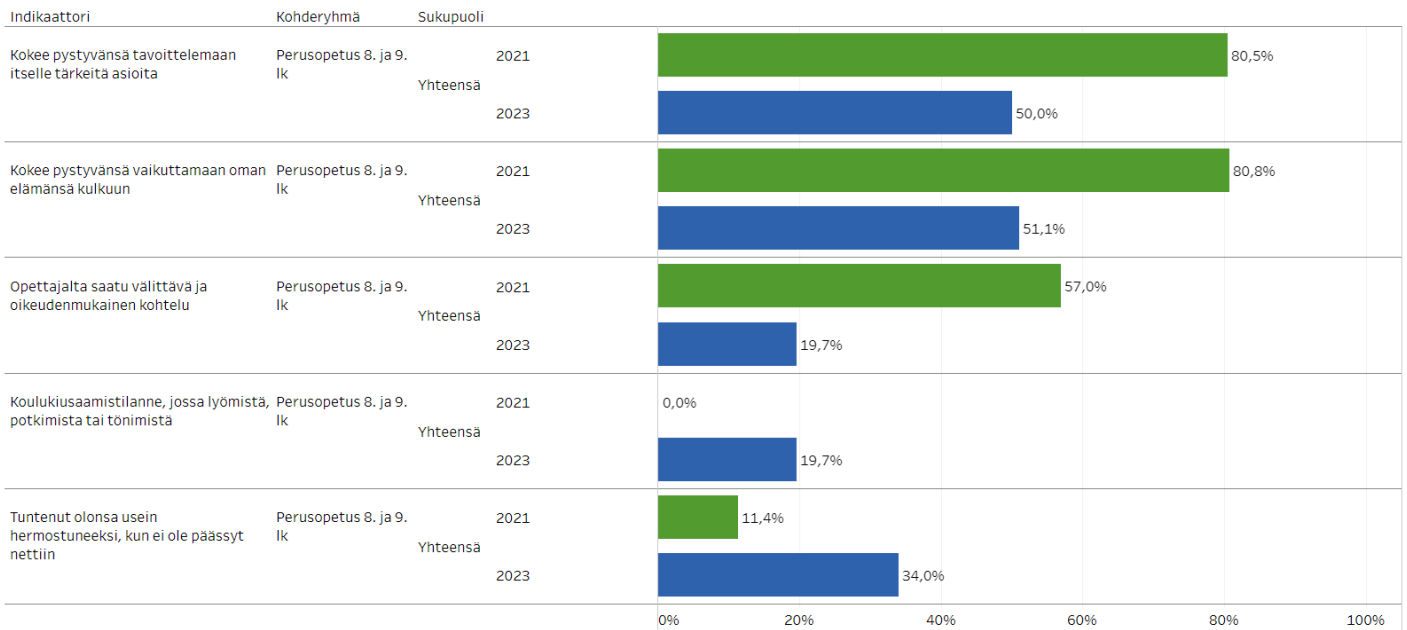

8. ja 9. luokan oppilaat

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Kemijärvi

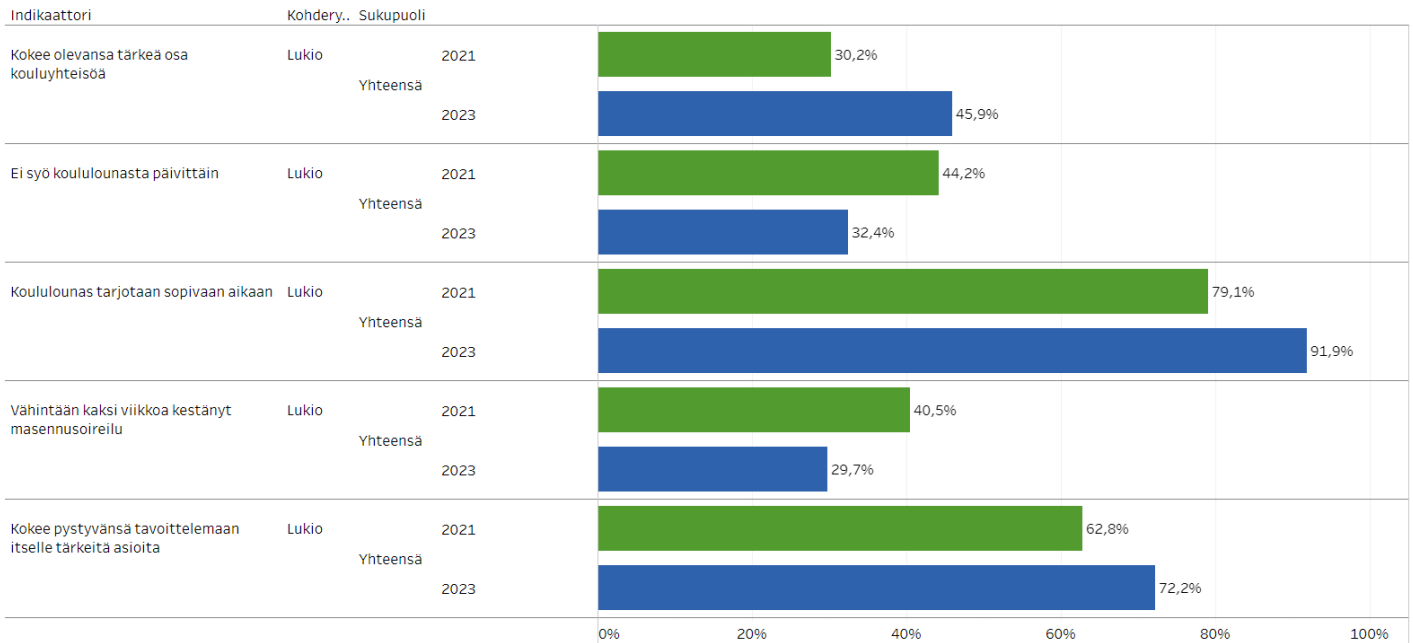

Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Kemijärvi

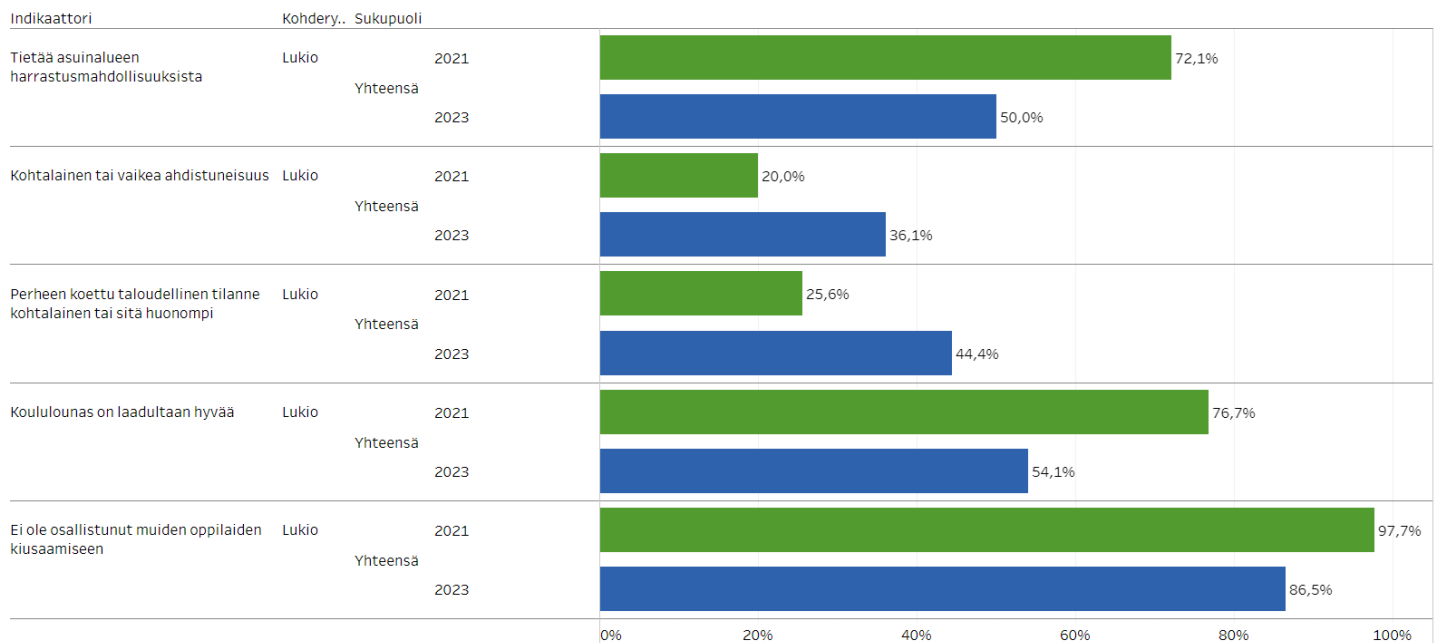
Lukio

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Kemijärvi

Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Kemijärvi

Kouluterveyskyselyssä nousi sekä 4. ja 5.luokan että 8. ja 9. luokan oppilaiden vastauksissa kasvavina huolta aiheuttavina ilmiöinä muun muassa koulu-uupumus, koulukiusaaminen ja syrjinnän kokemus.

Tulosten mukaan koulunkäynnistä pitää enää alle puolet (43,3-46,3%). Nuorten ahdistuneisuus ja koulu-uupumus on lisääntynyt parin vuoden takaiseen tilanteeseen nähden selkeästi. Kohtalaisesta tai vaikeasta ahdistuneisuudesta kertoi perusopetuksen 8. ja 9. luokilla neljännes ja lukion opiskelijoista 36 prosenttia.

4. ja 5. luokan oppilaista suurin osa on tyytyväinen elämään (81,3%), mutta 8. ja 9. luokan oppilaista enää hieman reilu puolet (57,1%). Fyysisen uhan kokemukset ovat lisääntyneet kasvussa ja 4. ja 5. luokan oppilailla jopa kaksinkertaistuneet (10% vuonna 2021 ja 21% vuonna 2023).

Terveystilansa koki keskinkertaiseksi tai huonoksi perusopetuksen 8. ja 9. luokan ja lukiodien opiskelijoista 30 - 40 prosenttia.

Nuorten osallisuuden kokemus on heikentynyt parin vuoden takaiseen tilanteeseen. Erittäin heikko osallisuuden kokemus 8. ja 9. luokan oppilaista oli 26 prosentilla, kun vuonna 2021 se oli 9 prosentilla.

Koulussa jaksamista tukevat arkirutiinit, kuten liikunta, ravinto ja uni. Lasten ja nuorten elintapoihin liittyen huomio kuitenkin kiinnittyy mm. siihen, että reilu puolet peruskoulun oppilaista ja kolmannes lukiolaisista ei syö aamupalaa arkiamuisin. Osa jättää myös koululounaan syömättä (8. ja 9. lk 17 % ja lukio 32%). Noin puolet nukkuu vähemmän kuin 8 tuntia 8. ja 9. luokan oppilaista.

Peruskoululaisista ja lukiolaisista 30-40 prosenttia kokee, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä. Kun 4. ja 5. luokan oppilaista 40 prosenttia liikkuu vähintään tunnin päivässä, niin 8. ja 9. luokan oppilaista enää puolet (19%) harrastaa liikuntaa vähintään tunnin päivässä. Nuorten (8. ja 9 lk) ylipainoisuus on pienempää Kemijärvellä (14,8%) kuin Lapissa (20,6%) ja koko maassa (14.8%). Vuonna 2021 osuus oli 22,7 prosenttia Kemijärvellä.

Nuorten tupakointi on vähentynyt, mutta sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö on yleistynyt nuorilla nopeasti. Kemijärvellä tämä ilmiö ei toistaiseksi näy kouluterveyskyselyn vastausten perusteella, mutta havaintoja vapetuksen yleistymisestä täälläkin on. Kemijärvellä 8. ja 9. luokan oppilaista 10 prosenttia käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta.

Vuosittain tehty **Move-mittausten tulokset** ilmaisevat prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Mittaukset suoritetaan 5. ja 8.luokan oppilaille.

Tuloksista on nähtävissä, että 5. luokan oppilaiden tulokset ovat vuosien 2020-2023 ajalta menossa huonompaan suuntaan, kun taas ilahduttavasti 8. luokan oppilaiden tulokset ovat kehittyneet positiiviseen suuntaan.

		2020	2021	2022	2023
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	Kemijärvi	35,9	41,2	45,9	58,1
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	Kemijärvi	58,3	76,9	64,7	52,9
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2023					

Kemijärven kaupungin palveluissa panostettiin monin eri tavoin, niin resurssimalla henkilöstöä kuin erilaisin toiminnoin, lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen.

Vuonna 2023 **varhaiskasvatuksen** toiminnassa painotettiin erityisesti yhteisöllisyyttä sekä lasten että henkilökunnan keskuudessa. Lasten keskuudessa yhteisöllisyyttä toteutettiin esimerkiksi ikäryhmittäin järjestettyinä retkinä, joille osallistui samanikäisiä lapsia eri päiväkodeista.

Henkilöstön työhyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistettiin kehittämispäivien ja työhyvinvointipäivien avulla. Lisäksi kaikkien päiväkotien opettajien tapaamiset ja yhteiskoulutukset ovat lisänneet yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Työntekijöille on tarjottu sekä sisäistä että ulkoista koulutusta, ja koulutuspäivien määrä on kasvanut. Valssi-laadunhallintajärjestelmä on otettu käyttöön onnistuneesti, ja henkilöstön kokemukset järjestelmästä ovat olleet myönteisiä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa noudattaen toimintaa toteutettiin monipuolisesti, ja yhteistyötä tehtiin erityisesti kirjaston ja liikuntapalveluiden kanssa. Esiopetuksessa järjestettiin useita tapahtumia yhdessä kirjaston kanssa, ja liikennekasvatusta tuettiin Liikenneturvan avulla.

Vuoden 2023 aikana esiopetuksen hyvinvointiryhmä kokoontui säännöllisesti. Hyvinvointiryhmä koostuu huoltajista,

varhaiskasvatuksen henkilökunnasta ja oppilashuollon työntekijöistä, ja siinä käsitellään lasten ja perheiden hyvinvointiin liittyviä asioita. Ryhmään on kutsuttu myös vierailijoita, kuten hyvinvointia tukevien järjestöjen edustajia, keskustelemaan yhteistyömahdollisuuksista. Lukuvuonna 2023 ryhmässä vieraili myös perhekeskustyöntekijä.

Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen tasa-arvon edistämiseen ja laadun kehittämiseen vuosille 2022-2023 päättyi elokuussa 2023. Hankkeen tavoitteena oli erityistä tukea tarvitsevien lasten avun lisääminen ja monipuolisten kommunikaatiomenetelmien kehittäminen päiväkotiryhmissä ja perheissä.

Neuropsykiatriin haasteisiin keskittyvä nepsy-hanketyöntekijä on alkuvuodesta lähtien työskennellyt ryhmissä tukien henkilökuntaa lasten tarpeiden mukaisessa tukemisessa ja kommunikaatiomenetelmien soveltamisessa. Varhaiskasvatuksessa on myös toiminut hanketyöntekijä kiertävänä erityislastenhoitajana, velhona. Hankeavustuksella on lisäksi palkattu kulttuurienvälisen kasvatuksen opettaja, VALO-opettaja, joka valmistaa suomea toisena kielenään puhuvia lapsia perusopetukseen.

Perusopetuksessa toteutettiin Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa (Kemijärven koululaiset harrastavat -hanke). Tämän mallin tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia tarjoamalla jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluinen ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Malli yhdistää lasten ja nuorten toiveiden kuulemisen, olemassa olevien käytäntöjen koordinoimisen sekä koulujen ja harrastustoimijoiden välisen yhteistyön. Vuoden 2023 aikana järjestettiin 16 kerhoa, joihin osallistui yli 100 lasta.

Perusopetuksen tasa-arvoa ja laatua edistävän hankkeen myötä palkattiin kaksi resurssiopettajaa tukemaan erityistä tukea tarvitsevia oppilaita oppimisessa ja koulunkäynnissä.

Lukio liittyi Finest Future -ohjelmaan, mikä toi 10 kansainvälistä opiskelijaa Kemijärven lukioon. Kevätlukukauden 2023 ajan Kemijärvellä toteutettiin valistavaa opetusta paikkakunnan kansainvälisille

nuorille. Opetusryhmiä oli neljä ja elokuussa oppilaat siirtyivät opiskelemaan perusopetuksen puolelle. Elokuussa koululla jatkoi yksi valmistavan opetuksen ryhmä, joka koostui ukrainalaisista sekä filippiiniläisistä lapsista ja nuorista.

Yhteistyötä tehtiin liikuntapalveluiden, kirjaston ja useiden järjestöjen kanssa, kuten Askel, MLL:n Kemijärven paikallisyhdistys, riistanhoitoyhdistys, KP-55, Yukigassen-yhdistys, Taideyhdistys ja Sallan 4H-yhdistys.

Osallisuutta ja vaikuttamista vahvistettiin oppilas- ja opiskelijakuntien sekä vanhempainneuvoston säännöllisten tapaamisten kautta. Tukioppilas- ja tutoropiskelijatoiminta toteutettiin suunnitelman mukaisesti vuonna 2023.

Koululla toimii hyvinvointiryhmä, joka suunnittelee ja arvioi yhteisöllistä oppilashuoltoa. Ryhmään kuuluvat rehtori, erityisopettajat, opinto-ohjaaja, koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Ryhmä noudattaa oppilashuollon vuosikelloa. Oppilaskohtaiset asiat käsitellään moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä, johon kutsutaan aina myös huoltaja ja oppilas. Ryhmän kokoonpano räätälöidään huoltajan kanssa. Lisäksi kunnan oppilas- ja opiskeluhuoltotyötä suunnitteli ja arvioi oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmä.

Vuoden 2023 alussa opiskeluhuollon kuraattori- terveydenhoitaja- sekä koulupsykologipalvelut siirtyivät Lapin hyvinvointialueen hoidettaviksi. Kuraattoripalveluita koulutuspalveluilla oli käytettävissä noin 1,4 henkilötyövuotta.

Kouluterveydenhoitajapalveluita tarjottiin lähes päivittäin. Koulupsykologipalveluita on saatu syyslukukauden 2023 aikana kaksi päivää kuukaudessa, mikä on todettu tarpeeseen nähden liian niukkana resurssina. Riittävien psykologiresurssien puutetta on osittain paikattu koulukuraattorien työpanoksella, mikä on vienyt aikaa kuraattorien varsinaisten tehtävien hoidosta.

Perusopetuksen puolella tarjottiin maksullista aamu- ja iltapäivätoimintaa 1-2 luokkien sekä erityisen tuen oppilaille. Toiminnalla tuettiin muun muassa kodin ja koulun kasvatustyötä, ennaltaehkäistään syrjäytymistä ja vahvistetaan osallisuutta. Toimintaan osallistui syksyn 2023 aikana 24 lasta.

Nuorisopalvelut toteuttaa ennaltaehkäisevää palvelua. Toimintaan sisältyy etsivä nuorisotyö, nuorisotilatoiminta, osallisuutta edistävä toiminta (nuorisovaltuusto), järjestötyö, kulttuurinen ja liikunnallinen nuorisotyö, leiri- ja retkitoiminta ja nuorisotiedotus.

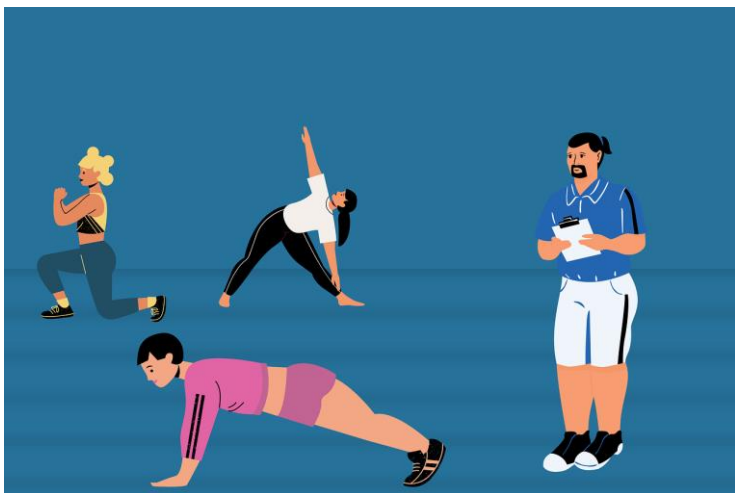

Nuorisopalvelut tavoitti nuorisoa myös verkossa: Facebook, Instagram, Snapchat ja WhatsApp. Nuorisotilan kämppä on ollut avoinna neljänä päivänä viikossa, tavoittaen 3373 nuorta vuoden aikana ja kämpällä toteutettiin kokki- kerhoa, tietovisoja, elokuvailtoja ja peliturnauspäiviä sekä teema-iltoja, kuten esim. päättäri bileet.

Vuoden 2023 aikana järjestettiin 61 kpl lapsille ja nuorille suunnattua tapahtumapäivää/tilaisuutta, nuorisopalvelujen omana toimintana tai yhteistyössä nuorten parissa toimivien tahojen kanssa.

Vuoden 2023 nuorisovaltuustossa oli edustus ammattiopistosta, lukiosta ja Hillatieltä, jokaisesta 7. 9. luokkalaisista yksi jäsen + varajäsen /koulu. Nuorisovaltuusto kokoontui 5 kertaa.

Liikuntapalveluissa käynnistyi vuoden 2023 alussa Liikkuvampi Kemijärvi-hanke, jolla saatiin luotua ja vakiinnutettua uusia poikkihallinnollisia toimintamalleja. Lisäksi panostettiin liikuntaneuvonnan kehittämiseen ja viestimiseen liikuntapalveluista. Hankkeen painopisteenä oli erityisesti lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden liikkumisen lisääminen.

Lapsille ja nuorille tarjottiin monipuolisesti erilaisia liikuntaryhmiä, lukuisa määrä erilaisia tapahtumia, uimakouluja, vauva- ja perhe-uuintia.

Lasten ja nuorten vapaakortit uima- ja liikuntahalleihin jatkui myös lukukaudelle 2324.

Lisäksi toisen asteen opiskelijat saivat maksuttoman pääsyn kuntosalille samalle ajalle.

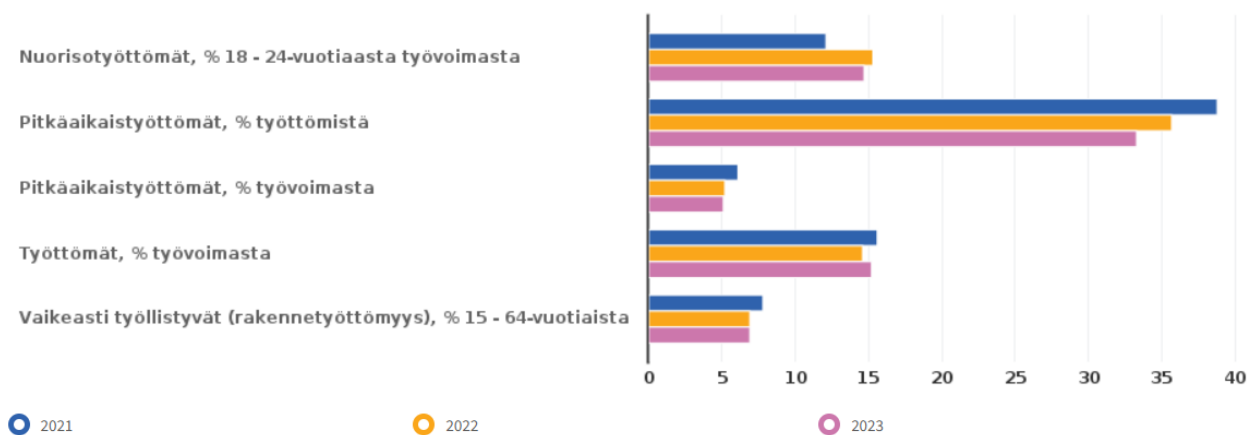
Hankkeen myötä liikuntapalvelut nousivat merkittävään roolin kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjänä.

2.2 Työkäiset

Työkäiseen väestöön lasketaan kuuluvaksi kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt. (Lähde STAT). Työllisten määrä oli vuonna 2022 32,2 prosenttia (Lappi 41,3%). Keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2023 oli 15,2 prosenttia.

Joulukuun 2023 lopussa työttömiä oli 408, mikä on 47 henkilöä vähemmän kuin samaan aikaan vuonna 2022, mutta työttömien prosentuaalinen osuus työvoimasta nousi vuodesta 2022 0,6 prosenttia.

Alue: Kemijärvi Sukupuoli: Yhteensä

Nuorisotyöttömien osuus työvoimasta Kemijärvellä oli vuonna 2023 14,7 prosenttia (Lappi 10,7%). Verrattaessa vuoden 2022 joulukuun viimeisen päivän tilanetta, nuorisotyöttömien määrä on vähentynyt 17:llä henkilöllä.

Pitkäaikaistyöttömien osuudessa on laskeva trendi, vuonna 2023 heitä oli 33,3 prosenttia työttömistä (Lappi 27,5%) ja 5,1 prosenttia työvoimasta (Lappi 2,8%). Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista on pysynyt vuoden 2022 tasolla.

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä, Kemijärvi 13%, Lappi 8,4%.

Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on Kemijärvellä 60,5 vuotta ja Lapissa 60,9 vuotta vuonna 2022.

Koulutuksen ulkopuolelle jätettyjä 17-24-vuotiaita oli vuonna 2022 11,2 prosenttia vastaavan ikäisistä (Lappi 8%). Määrä on pysynyt ennallaan parin viimeisen vuoden aikana.

Työttömät työnhakijat eri ryhmissä ja avoimet työpaikat vuosien 2022 ja 2023 joulukuun lopussa

Työllisyystiedot_Kemijärvi	Joulukuu 2022	Joulukuu 2023	Muutos
Työttömät	455	408	-47
Työvoima	2778	2731	-47
Nuorisotyöttömät	38	21	-17
Pitkäaikaistyöttömät	147	126	-21
Ulkomaalaiset työttömät	48	15	-33
Lomautettu	66	82	+16
Avoimet työpaikat	59	34	-25

Työikäisten hyvinvoinnista ei ole kuntakohtaista tietoa kerätty. **Terve Suomi -tutkimus** on valtakunnallinen tutkimus, joka tuottaa luotettavaa ja ajankohtaista tietoa Suomessa asuvan aikuisväestön terveydestä, hyvinvoinnista ja palveluista. Viimeisin tutkimus on tehty 2022-2023.

Tulosten mukaan noin joka viides työikäinen kokee itsensä täysin tai osittain työkyvyttömäksi. Iän myötä itsensä työkyvyttömäksi arvioivien osuus lisääntyy. Kuitenkin vielä 65-74-vuotiaista yli puolet kokee itsensä täysin työkykyiseksi. Erot miesten ja naisten välillä ovat melko pieniä.

Noin joka viides kokee merkittävää psyykkistä kuormittuneisuutta. Yksinäisyyttä kokee useampi kuin joka kymmenes työikäinen.

Lähes puolet yli 20-vuotiaista miehistä ja yli kolmannes naisista saavuttaa terveysliikuntasuosituksen mukaisen liikkumisen määrän. Parhaiten terveysliikuntasuosituksen saavuttavat työikäiset miehet: heistä lähes puolella toteutuu suosituksen mukainen liikkumisen määrä. Työikäisistä naisista kaksi viidestä saavuttaa terveysliikuntasuosituksen.

Yli 20-vuotiaista naisista useampi kuin joka kolmas ja miehistä joka viides syö kasviksia, hedelmiä ja marjoja useita kertoja päivässä. Eläkeikäisillä kasvisten, hedelmien ja marjojen syöminen useita kertoja päivässä on työikäisiä yleisempää.

2.3 Ikääntyneet

Tilastollisesti Suomessa ikääntyneiksi luokitellaan 65 vuotta täyttäneet henkilöt. Luokittelu perustuu siihen, että 65 vuotta on yleinen eläkeikä. Kemijärvellä oli 31.12.2023 65-vuotta täyttäneitä 41,4 prosenttia ja yli 75-vuotta täyttäneitä 29 prosenttia.

Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ei ihan yllä Lapin eikä koko maan tasolle. Vuonna 2023 Kemijärvellä kotona asuvia 75-vuotta täyttäneitä vastaavan ikäisestä väestöstä oli 90,6 prosenttia, kun Lapissa osuus oli 91,4 prosenttia ja koko maassa 93 prosenttia, mutta yksin asuvien 75-vuotta täyttäneiden vuonna 2023 osuus oli 47,3 prosenttia, mikä oli kaksi prosenttia korkeampi kuin koko maassa ja Lapissa.

Säännöllisen kotihoidon piirissä 75-vuotta täyttäneistä oli 13,7 prosenttia, Lapissa 16,1 prosenttia ja koko maassa 13,9 prosenttia. Omaishoidontuen piirissä 75 vuotta täyttäneistä Kemijärvellä oli 4,3 prosenttia, mikä on koko maan tasolla. Osuus on kuitenkin laskenut pariin aiempaan vuoteen verrattuna, jolloin se on ollut reilut 6 prosenttia.

Matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää toimintaa järjestivät Napapiirin Omaishoitajat ja Lapin Muistiyhdistys. Napapiirin Omaishoitajat tarjosivat Kemijärvellä

Taukopirttitoimintaa, joka on tarkoitettu omaishoidettaville, omaishoitajille sekä tukea tarvitseville yksin asuville ikäihmisille. Kerhotoiminta on varhaisen vaiheen tukea eikä edellytä hyvinvointialueen kanssa solmittua omaishoitosopimusta.

Lapin Muistiyhdistys ja Napapiirin Omaishoitajat yhdessä järjestivät **Muisti- ja Omaiskahvilatoimintaa** kolmen viikon välein Kemijärven Kulttuuritalolla. Muistikahvila on matalan kynnyksen paikka, johon kuka tahansa voi tulla juttelemaan muistiasioista, saamaan neuvoja, aktivoimaan aivoja ja juomaan kahvia hyvässä seurassa. Lapin Muistiyhdistys ohjaa aivoreenit ja Napapiirin Omaishoitajat omaishoitajien ja läheisistään huolehtivien vertaisryhmän. Kahvilassa kävijämäärä on vakiintunut +/-30:een.

Liikuntapalveluissa tehostettiin vuoden 2023 aikana matalan kynnyksen liikuntaneuvontaa markkinoimalla palvelua erilaisissa tapahtumissa, jalkautumalla kaupungille, tiedottamalla somessa ja paikallislehdessä.

Lisäksi liikuntapalvelut tarjosi erilaisia liikuntaryhmiä, ohjattua toimintaa, järjesti yhdessä kulttuuripalveluiden ja hytekoordinaattorin kanssa **Vanhusten viikolle ja Ikiliikkujaviikolle** monipuolista ohjelmaa.

Helmikuussa 2023 liikuntapalvelut toteutettiin myös **Kunnon Mummola-tapahtuma** yhdessä Lapin Liikunnan kanssa. Kunnon Mummola on yli 65-vuotiaille suunnattu tasapainoa, kehonhallintaa ja lihasvoimaa arvioiva tapahtuma. Kunnon Mummolan pääteemana on tasapainon merkitys kaatumisten ehkäisyssä. Kaatumisesta johtuneen tapaturman hoitokustannukset voivat nousta kymmeneen tuhansiin euroihin. Ikääntyneen

kohdalla se aiheuttaa usein myös huomattavan toimintakyvyn laskun.

Vuoden 2023 tapahtumassa oli kävijöitä 83 henkilöä, osallistujien keski-ikä oli 73,7 vuotta. Kävijäpalaute oli positiivista ja tapahtumasta toivottiin vuosittaista. Kemijärvellä lonkkamurtumien määrä 65 vuotta täyttäneillä vaihtelee vuosittain 15-26 tapauksen välillä.

Vanhusneuvosto kokoontui 5 kertaa vuoden 2023 aikana. Yksi kokouksista oli yhteinen Kemijärven vammaisneuvoston kanssa.

Suomalsien ikäpolitiikan tavoitteena on vahvistaa kotona asumisen edistäviä ratkaisuja. Vanhustyön keskusliitolta on korjausneuvontatoimintaa, joka edesauttaa ikääntyneiden asumista entistä pidempään omassa kodissaan esteettömästi ja turvallisesti. Korjausneuvojat avustavat muun muassa muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Lisäksi korjausneuvojat opastavat ikääntyneitä myös arkitekologiassa ja sen hankinnassa.

Keväällä 2023 toteutettiin alueellinen asuntojen **korjausneuvojan luento** yli 65-vuotiaille Kulttuuritalolla.

Kulttuuripalvelut järjesti Jyväskylän **Ikääntyvien yliopiston** kautta 8 eri luentoa verkkovälitteisesti vuonna 2023.

3 TURVALLISUUS

Vuotta 2023 leimasi globaalin maailmantilanteen ja turvallisuuteen liittyvän toimintaympäristön muuttuminen, mikä aiheutti suomalaisten turvallisuuden tunteen heikentymistä merkittävästi.

Lokakuussa 2023 tehdyssä Sentimentti-tietotyövälineen väestötutkimuksessa 69 prosenttia vastaajista kertoi kokevansa elämänsä turvalliseksi. Tämä on merkittävästi pienempi määrä kuin vuoden 2022 lokakuun mittauksessa (83 prosenttia) ja alhaisempi kuin keväällä 2022 tehdyissä mittauksissa (73 prosenttia). Huolta aiheuttaa maailman tilanne ja taloudellinen toimeentulo.

Yleisesti Kemijärvi mielletään turvalliseksi paikkakunnaksi asua.

Tilastollisesti Kemijärvi poikkeaa epäedullisesti seuraavien turvallisuuteen liittyvien indikaattorien osalta vertailtaessa Lappiin ja koko maahan (vuosi 2023):

- 8. ja 9. luokan oppilaista koulukiusattuna vähintään kerran viikossa
  - Kemijärvi 12,1 prosenttia, Lappi 8,4 prosenttia ja koko maa 7,9 prosenttia
- 4. ja 5. luokan oppilaista kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana
  - Kemijärvi 27,2 prosenttia, Lappi 16,7 prosenttia ja koko maa 15,5 prosenttia
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitjaksoja 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä
  - Kemijärvi 433,4, Lappi 384,6 ja koko maa 332,3
- Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitjakset 10 000 asukasta kohti (vuosi 2022)
  - Kemijärvi 259,6, Lappi 160,3 ja koko maa 137,8

Kemijärvi	2021	2022	2023
Väkivalta ja rikollisuus			
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta	4,5	4,6	7,5
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista	3,7		12,1
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista	14,3		27,2
Tapaturmat ja onnettomuudet			
Liikennevakuutuksesta korvattujen vahinkojen yhteydessä henkilövahinkokorvauksia saaneiden ihmisten määrät / 1000 asukasta.	45	41	
Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset/1000 asukasta	29,8	21,9	19,3
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 asukasta	237,8	259,6	
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	386,7	471	433,4
Turvallinen elinympäristö (yhteiskuntarauha ja vakaus)			
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta	15,9	14,3	22,9
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1000 asukasta	2,5	0,9	1,3
THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024			

Liikenneturvallisuustyö

Kemijärvellä tehtiin aktiivista liikenneturvallisuustyötä erityisesti varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen opekokouksissa yhtenä isona tavoitteena oli liikenneturvallisuuskasvatuksen kehittäminen. Liikenneturvan värituskuvia hyödynnettiin. Pienten ryhmät kävivät liikennepuistossa. Eskareilla oli Tutkatiistai-tapahtuma, jossa oli leikkitutkat ja kyltit, myös poliisi osallistui tempaukseen. Varhaiskasvatuksessa luettiin vuodenaikasarjoja. Liikenneturvan kananmunakypäriä hankittiin ja käytettiin. Liikennepelit tilattiin Särkelään ja Jyväskylänpuistoon. Koko päiväkodilla kävi hälytysajoneuvot 112-

päivänä. Marraskuussa järjestettiin liikenneturvallisuuskonsertti, jossa esiintyi varhaiskasvatuksen oma bändi Tarhapöllöt. Konsertin yleisönä oli yli 400 päiväkotikäistä lasta ja 1.-3.-luokkalaista. Konsertista viestittiin jälkikäteen varhaiskasvatuksen Facebook-sivuilla. Loppuvuodesta Kemijärven kirjastolla oli esillä esikouluikäisten Ystävyttä yli katujen -kuvataidenäyttely.

Myös kouluikäisille toteutettiin liikenneturvallisuusteemaista toimintaa: Liikenneturvalta tilattiin pelejä koululle ja opettajia kannustettiin hyödyntämään niitä. Oppilaiden koulumatkaa turvattiin: ohjaajat olivat auttamassa tienylityksissä ja pysäkeillä. Leikkipuiston laitaan toteutettiin heijastinpuu. Liikenneturvallisuutta on pyritty saamaan monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin teemaksi, mutta se ei ole vielä edennyt käytäntöön. Kemijärvellä järjestettiin toukokuussa Pyörämiitti-tapahtuma, jonka ohjelmassa oli muun muassa pyöräesittelyjä, pyörien kuntotarkastuksia, taitorata ja tietoisuuksia. Hillatien koululla järjestettiin elokuussa Turvaa tenaville -tapahtuma osana liikenneturvallisuustoimijahanketta. Tapahtumaan osallistuivat rastinpitäjinä poliisi, Liikenneturva, SPR, MLL, YIT ja Kemijärven liikuntapalvelut. Tapahtuma tavoitti noin 130 0.-2.-luokkalaista lasta ja ryhmien vetäjät.

Liikenneturva järjesti ikäihmisille varttuneiden kuljettajien liikenneturvallisuuspäivän Juhana Autossa lokakuussa 2023. Myös kulttuurikeskuksessa järjestetyssä vanhustenviikon tapahtumassa oli esillä liikenneturvallisuusasiaa, sillä Liikenneturva piti puheenvuoron tapahtumassa.

Kaupungin verkkosivuille toteutettiin palautekanava, jonka kautta asukkaat voivat antaa liikenneturvallisuuspalautetta. Liikenneturvallisuusviestintää tehtiin Facebookissa. Business Kemijärvellä toimitettiin Liikenneturvasta matkailuun liittyvää turvallisuusaineistoa.

Kaupungin edustaja oli mukana Liikenneturvan tekemän kuntien liikenneturvallisuustyön verkkokurssin pilotoinnissa.

Kemijärven liikenneturvallisuusryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa: keväällä ja syksyllä. Kevään kokouksessa liikenneturvallisuusryhmälle asetettiin toiminnan tavoitteet vuodelle ITÄ-LAPIN LIIKENNETURVALLISUUSTOIMIJA 2023. Tavoitteiden toteuma käytiin läpi syksyn kokouksessa, ja kaikki tavoitteet todettiin saavutetuiksi. Tavoitteet:

Liikenneturvallisuustyötä on tehty kaikille eri kohderyhmille (lapset, kouluikäiset, aikuiset, ikäihmiset). Liikenneturvallisuustyöstä viestitään kaikille kuntalaisille verkkosivujen ja kaupungin sosiaalisen median kautta.

Infratoimenpiteiden toteuttaminen kaupungin erillisen suunnitelman mukaan.

Kemijärvi osallistui Lapin yhteiseen hankkeeseen, jonka tavoitteena oli jalkauttaa valtakunnallinen liikenneturvallisuusstrategia Lapin kuntiin ja hyvinvointialueelle sekä varmistaa hyvinvointialueen rooli liikenneturvallisuustyössä ja hyvinvointialueen edustus kuntien liikenneturvallisuusryhmissä. Toimijahankkeen kautta Kemijärvellä toimitettiin materiaaleja liikenneturvallisuusteemaisia tapahtumia varten:

- Heijastimet (80 kpl), heijastinpuun toteutusmateriaali

4 HYVINVOINTISUUNNITELMAN PAINOPISTEIDEN, TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Vuoden 2023 osalta arvioinnin kohteena on laajan hyvinvointikertomuksen 2021-2025 yhteydessä laaditun hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet.

Suunnitelmataulukon HYTE-indikaattorien toteutuman arvioinnissa:

- **Punainen väri** kuvaa, että toimenpiteet vaativat tarkastelua tai hyvinvoinnin tila on huonontunut.

- **Vihreä väri** kuvaa suunniteltujen toimenpiteiden toteutuneen tai hyvinvoinnin tilan olevan parempi.

Painopistealue 1:

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Arviointimittarit	Toteuma
Tavoite 1. Kolmannen sektorin toiminnan tukeminen	Toimenpide 2. Kunnan ja järjestöjen yhteistyösopimus ohjaa toimintaa.	Kunnan ja järjestöjen yhteistyösopimus on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa	Toteutunut. Kemijärven kaupungin ja Kemijärvellä toimivien järjestöjen, yhdistysten, seurojen sekä kyläyhdistysten yhteistyöasiakirja 2023-2025 vahvistettu tulevaisuuslautakunnassa 3.10.2023 98
	Toimenpide 1. Hyvinvointifoorumit toteutetaan vuosittain yhdessä kolmannen sektorin kanssa.	Toteutuminen	Toteutunut vuonna 2022
Tavoite 2. Indikaattoritietojen tuottaminen riittävän laajassa moniammatillisessa työryhmässä.	Toimenpide 3. Kouluterveyskyselyt ohjautuvat hyvinvointikoordinaattorille ja hänen ohjeistamana asianomaisille henkilöille. Koordinaattori mukana tulosten käsittelyssä.	Indikaattorit valitaan yhteistyössä oppilashuollon henkilöstön kanssa tulevalle lukuvuodelle.	Toteutunut. Vuoden 2023 kyselytulokset käsitelty oppilashuollon ohjausryhmässä ja valittu keskeisemmät teemat, joihin puututaan

	Toimenpide 2. Sotkanet.fi -kyselyt ohjautuvat hyvinvointikoordinaattorille ja hänen ohjeistamana asianomaisille henkilöille.	Sotkanet.fi -tulokset kerätyistä indikaattoreista, joista tulos muodostuu.	Toteutunut. Hyvinvointikoordinaattori kokoaa tulokset vuosittain ja raportoi jorylle, kaupunginhallitukselle ja valtuustolle. Kaupungin hyvinvointityöryhmässä saadut tulokset käsitelty.
	Toimenpide 1. TEAviisari kyselyt ohjautuvat hyvinvointikoordinaattorille ja hänen ohjeistamana asianomaisille henkilöille.	TEA-viisaritulokset	Toteutunut. TEAviisari kyselyihin vastattu ja tulokset käsitelty hyteryhmässä.
Tavoite 3. Mahdollisimman korkean valtiosuuden saaminen HYTE-työn perusteella	Toimenpide 2. Johtoryhmä seuraa HYTEtulosisindikaattoreiden kehitystä, jota raportoidaan säännöllisesti luottamuselimille.	Tulosindikaattorit: *Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista *Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista *Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat *Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat *Työkyvyttömyyseläkeitä saavat 25-64-vuotiaat *Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Vuonna 2021 18,8% ja vuonna 2023 30,3% Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Vuonna 2021 22,7% ja vuonna 2023 14,8% Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä. Vuonna 2021 11,2% . Ei tilastotietoa vuodelta 2023 Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä. Vuonna 2021 1,9% ja vuonna 2022 1,4% Työkyvyttömyyseläkeitä saavat 25-64-vuotiaat, % vastaava ikäisestä väestöstä. Vuonna 2022 13% ja vuonna 2023 12,7% Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta

			täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä. Vuonna 2022 471 ja vuonna 2023 433,4
	Toimenpide 1. Johtoryhmä seuraa HYTEprosessi-indikaattoreiden kehitystä, jota raportoidaan säännöllisesti luottamuselimille.	Prosessi-indikaattorit: *Vuositain toteutettava kuntalaisten elintapojen raportointi *Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit *Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus *Asiakasraadit tai -foorumit *Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi *Seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokous *Kohdennetut liikkumisryhmät lapsille ja nuorille *Vaikutusten ennakoarviointi (EVA) *Liikunnan edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä *Kouluympäristön ja -yhteisön tarkastus *Oppilaiden poissaolot *Liikuntavälitunnit - kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan ja toteutetaan liikuntatoimen tuella (?) *Kouluruokailusuositus	Vuosittainen hyvinvointikertomusraportti vuodelta 2022 esitelty ja vahvistettu kaupunginvaltuustossa 26.06.2023 90. Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet määritelty talouarviossa ja käyttötaloussuunnitelmissa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa ei ole arvoitu valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista. Hyvinvoinnin ja terveyden ja turvallisuuden työryhmä perustettu syksyllä 2023 ja työryhmä kokoontuu kuukausittain. Kuntalaisten osallisuutta edistetty mm. järjestämällä järjestöfoorumia, striimauksia, osallistuvaa budjetointia. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan mm. vuosittaisessa hyvinvointiraportissa. Kunnassa on järjestetty kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille mm. erillisen hankkeen avulla. Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja

			yhdistysten yhteiskokouksen Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista - toteutunut
Tavoite 4.Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttäminen kuntalaisille tärkeiden päätösten valmistelussa.	Toimenpide 1. Kuntalaisiin laajasti vaikuttavan asian esittelijä käyttää valmisteluprosessa sähköisen hyvinvointikertomuksen osana olevaa EVA:a.	EVA:n määrällinen käyttö päätöksen teossa.	Ennakkovaikutusten arviointia on toteutettu sellaisten asioiden valmisteluissa, joilla on merkitystä kuntalaisiin, talouteen ja ympäristöön. Toimintaohje ennakkovaikutusten arvioinnista laadittu.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2024

Kemijärvellä laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on laadittu vuosille 2021-2025. Suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä tulee arvioida vuosittain ja valita hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen (hytetu) painopisteet.

Koska toimintaympäristö on muuttunut oleellisesti vuosien 2021 ja 2022 tilanteeseen, jolloin edellinen hyvinvointisuunnitelmaa oli laadittu, hyvinvointiryhmä päätyi laatimaan uuden hyvinvointisuunnitelman ja toimeenpanosuunnitelman vuosille 2024-2025.

[Kemijärven kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2024-2025.pdf](#)

Painopisteet ja tavoitteet vuosille 2024-2025:

1. Turvallinen ja viihtyisä arkiympäristö, joka tukee yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta

- Tuetaan yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja turvallisuutta
- Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä
- Tunnistetaan erityistä tukea tarvitsevien tunnistaminen ja ohjataan palveluihin
- Edistetään lähiympäristön esteettömyyttä ja turvallisuutta
- Ehkäistään kaatumis- ja liukastumistapaturmia

2. Yhdenvertainen ja osallistuva kuntalainen

- Lisätään kulttuurien välistä ymmärrystä
- Edistetään maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä
- Kehitetään kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia palvelujen kehittämiseen, suunnitteluun ja arviointiin
- Kehitetään monikanavaista, yhdenvertaista, ajantasaista ja selkokielistä viestintää.
- Verkostoidutaan järjestöjen ja 3. sektorin kanssa
- Vähennetään perheiden eriarvoisuutta ja vahvistetaan vanhemmuutta

3. Elintavoilla terveyttä ja hyvinvointia

- Vahvistetaan terveellisiä elintapoja
- Edistetään eri väestöryhmien päihteettömiä, savuttomia ja nikotiinittomia elintapoja sekä tietoisuutta rahapelaamisen riskeistä
- Edistetään nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäistään rikoksia
- Autetaan ikääntyviä ylläpitämään arjen toimintakykyä

4. Toimivat hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteet

- Organisoidaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden rakenteet ja hytetu-työ
- Vakiinnutetaan hytetu-työ
- Luodaan yhteistyörakenteet ja -mallit hyvinvointialueen kanssa
- Kehitetään järjestöyhteistyötä
- Ennakkovaikutusten arviointi osaksi päätöstentekoa
- Ehkäisevän päihdetyön ja ehkäisevän väkivaltatyön huomioiminen osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä sitä koskevaa suunnittelua ja seurantaa

Toimeenpanosuunnitelmassa määritelty konkreettiset toimenpiteet:

[Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen toimeenpanosuunnitelma 2024-2025.pdf](#)

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

5 Suunnitelman laatijat

Päivi Piisilä, suunnittelija
Kemijärven kaupungin hyvinvointiryhmä

6 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Kaupunginhallitus XX.08.2024
Kaupunginvaltuusto XX.8.2024